

310292

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. }
నంపుటము. ౮

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం. ఫిబ్రవరి నెల 6 తేది సోమవారము
చుక్కతి నా మ పంచక్కు కము, మా ఖమా స శుద్ధ నవమి

No. 246.
నంచిక. ౨౪౬

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు”

రైస్ మెషిన్ రి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను నూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని
పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చు
నట్టి ఆవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

తంలివిలాసము, ఎంజిను మ్మదాను

నెం 9, సెకండు

లైనుబీచ్,

మార్వల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

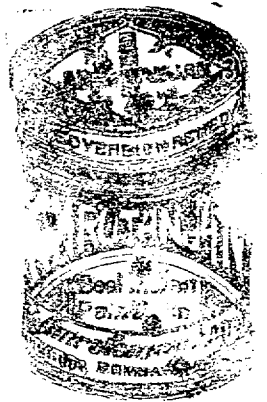
బొంబాయి

లాహోరు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పిలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర వివిధమైన నొప్పిలను కూడ
మా అమృతాంజనము వాడె
నంత నూత్రమున నడుచును.
ముఖ్య ధైర్య 0-30-0 అంగులు

మూపాని క్రియము

సీసా 1-8 0-12-0

తామర క్రియము

దబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్ల పొడి

దబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం 4భో,

బొంబాయి

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చివాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మహాత్మ గాంధీ

3349

భాయాపటము వేసిన లెటరు పేజరు

100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండు చేసిన

కట్ట 1-8 అ 10; కట్ట 1-8 ర 6

కాడ్లు 100-8 అ 14; 1000 రు 7-8-0

కవరు 100-8 అ 14; 1000 ,, 7-8 0

కాలండరు 1-8 అ 6; 12-8 ,, 3 8-0

మీ అచ్చుకనులకు మాకు వ్రాయుడు.

Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

(308) “కత్తికట్టలు”

కత్తికట్టి కత్తి గజరం పొరుగు కువి. మానవైనది.
1-8 రూ 4-8-0.

దేవుని కొడుకానికి 1టి ఉరికిము పోటీబిరుదు వేసి.

మలయనాగు అగుటతో 2కరుసాయి

ఆదామ్య సంపదలెన. బి. నెంబి ప్రేమస్థితి అగుటతో

కట్టరు అండ్ లాక్ షేపింగ్ etc.

వెదాభరణం, (సోదాబరిజ్లా)

కత్తికట్టి కత్తిగజరం: “విండ్లకట్టి” పేర్కొనబడినది.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ

(స్వకీయవిశేషం)

శ్రీశ్రీవేదం 5:— నేడు 8 గంటలకు 112 వ సెక్షన్ క్రి. ప్రా. కో. ప్రకారం ఆరెడ్డు కాటాడినట్టియు, 124 ఎ. సెక్షన్ ఇం. పీ. కోడ్డుకింక నేరము మోపబడి రాజద్రోహపు టుప న్యాయము లిచ్చుచుండెను 108 వ సెక్షన్ క్రి. ప్రా. కో. క్రింద ఒక సంవత్సరము మంచినడతకై జామీను యివ్వవలసినట్లుగా నేరము మోపబడినట్టియు, కాకినాడ భిలాఫత్ సంఘముయొక్క సహాయ కార్యదర్శి యైనట్టియు, ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకు వదులుట మానివేసి కాంగ్రెసు భిలాఫత్ ప్రచారమును బహు బాగరూకతతో చేయుచున్నట్టి మోహిద్దీన్ బిషాగాజీ నేడు, జామీను యివ్వకన్నందున, కాకినాడ జిల్లాప్రీటీ మేజిస్ట్రేటు అయిన జేకేపాండ్య నారాయణరావు ను జైలు కఠిన నెడల జైలుము కలుగజేయుచున్నారని నమ్మి 6 నెలలు కఠిన పరక కఠిన విధించెను. ఈయనగూడ మదరాసు పెనిటెన్సరీకి గొంపోబడుదురు.

గుంటూరు శాంతిసైనికులు.

2-2-22 తేదీన గుంటూరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారి ఆఫీసులో సారాయిపాటలు పాడవద్దని జనులకు ప్రబోధించినందుకు ప్రభుత్వమువారిచే నిరోధింపబడిన ఇరువదియది శాంతిసైనికులలో పదునాలుగుమంది 8-2-22 తేదీనను, మిగిలిన ఆరుగురి 4-2-22 తేదీనను విచారించి అడివనల్ మాజిస్ట్రేటు గారు తీర్పుచెప్పిరి. 3-2-22 తారీఖున విచారింపబడిన పదునాలుగు మందిలో క్రియంత దుర్గి-కోటయ్యగారిని విడుదలచేసిరి. వీరు చాల చిన్నవారగుటచే, విడుదలచేసి యుందురు. మూర్తి సాంబయ్యగారు, ఒక నెలవిడిపైదు. గుండెపూడి- వెంకట్రామయ్యగారు, మండలసేని ముత్యయ్యగారు, రెండువారములు. గన్నెపూడి - సీతారామయ్య, దేరరాజు-సాంబశివరావు, సంకర - సత్యనారాయణమూర్తి, కళింగం - శ్రీనివాసరావు నేల పట్ల-అదివారాయణ, దుర్గ-వీరయ్య, పుత్రి-పూర్ణరావు, అన్నా ప్రగడ-రామయ్య, కంఠరాజు - రామయ్య, 50 రూపాయలు జరిమానా ఇయ్యవలెనని ఒకవారము విడిపైదు, శ్రీయ్యల వజ్రాల-రామిరెడ్డిగారు, 100 రూపాయలు జరిమానా ఇయ్యని పక్షమున ఒకవారము విడిపైదు.

4-2-22 తారీఖున విచారించబడిన ఆరుగురిలో శ్రీయ్యల పేరాల లక్ష్మీనారాయణగారికి ఒక నెల విడిపైదు. శ్రీయ్యల చట్టి నరసింహారావుగారు కావూరి తిరుమలరావుగారు ఏకా అంజనేయులుగారు వంకమామిడి అదివారాయణ శాస్త్రిగారు నల్ల కొండ జానకిరామయ్యగారు ఒక నెల విడిపైదును 200 రూపాయలు జరిమానాయున్ను. జరిమానా ఇవ్వనిపక్షము లో ఇంకొక వారము విడిపైదు. చివర విరుగురి అస్త్రీవాడికి జరిమానా పనులుచేయుటకు జప్తువారంటు పంపినట్లు తెలియుచున్నది. తీర్పుచెప్పిన పిమ్మట, జైలులో బ్రాహ్మణులచే వండించి భోజనము నెట్టించెదము గనుక మీరు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొన నక్కరలేదని అడివనల్ మాజిస్ట్రేటుగారు చెప్పినట్లును, దానికి సహధానముగా, ఈ ప్రభుత్వముక్రింద చేసిన పాతకములను స్వరాజ్యము వచ్చిన వెనుక మేము ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొందుమని ఏకా అంజనేయులు గారన్నట్లును, తెలియుచున్నది.

తేనాలి

ఇటీవల మాద్యనారాయణగారు నిష్పందితులు అయిన తరువాత తేనాలిపురవాసులలో సంవలనము యిదివరకు కన్న హెచ్చయినది. తత్ఫలితముగా యిక్కడ కోర్టులో న్యాయ వాదియగు వెర్దిభట్ల వెంకటాచలపతిరావు బి. ఏ. బి.యల్ ప్రొక్యోటరుకీలుగారు తమ న్యాయవాదిత్వ త్రి యేవిధమయిన కష్టములకు నష్టములకు బంకక విగ్రహించివారు. యువకులయొక్క పిరుచేసిన స్వార్థత్వము కడు వైఖాపాత్రము.

నర్సారావు పేటవృత్తాంతములు

శ్రీశ్రీవేదం 8: ఈ దినము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు యల్లమంద్రగ్రామములో జప్తుచేసిన చెంబులను, శింబెలను తాలూకా కచ్చేరీ యెదుట వేలంపేసివారు. ఘమాన నాలుగువందల జనము వచ్చినది. పాటయెవ్వరు పెట్టలేదు. కాని పోలీసు కాజ్

వైబిల్లుచూత్రము సదరు ఆస్తిని కాకగా కొట్టివేయించుకొనిరి. పాటలు వచ్చిట్లు కనబడుటకు వారిలోవారలై వైఖాటలు వెట్టివారు, యల్లమంద గ్రామమునుండి రెండువందల జనమి యుత్సవమును చూడవచ్చిరి. పిటివేలంవల్లను, గవర్న మెంటు నాకరియం దున్న కాజ్ పేటిల్లు మూత్రమే కొనుటచే వారిపట్టు దల మరింత యెక్కువయ్యెను. స్థితిగతుల విచారించు నిమిత్త ము యేర్పడినకమిటి మెంబ రగు ము. రా. రా. శ్రీ. టంగుటూరి ప్రకాశంగారు ఉదయంబండిలో వినుకొండ వెట్టివారు. సా యంత్రము యిచ్చటికి వచ్చి యీతాలూకా స్థితిగతులు విచారిం చెదరు.

బెజవాడ

4 వ పి.బి.వరి:— అయ్యజేవర కాశీశ్రీరావుపంతులు గారు, అద్దేపల్లి వెంకటగురువారాధ రామశేషయ్య శ్రేష్ఠిగారు, లక్ష్మరాజుశ్రీరాజారాయణ గారులకు బామిన్ ఇయ్యనిరాకరించి నందున జెవనాడ డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు వద్దమాడి బ్రహ్మయ్య గారు ఒక సంవత్సరం విడిపైదు వేసివారు. రాజమండ్రికిమోటారు మీద తీసుకపోయరు. ఇటు చెప్పినపిమ్మట ముగ్గురున్న రౌడీవ్య రాహిశ్యముగా నుండండి. స్వరాజ్యమునకై పాటుపడండి. మేము స్వరాజ్యము తెస్తాము అని, గుమిగూడిన వేలకొలది జన మానకు కప్పి నెలపుపుచ్చుకుంటున్నా మన్నాడు.

కృష్ణాజిల్లా తణుకుకాలూకా కలంపురం గ్రామమునకు మజేగారులైన గోరింట చినవెంకట సోమరాజు గారున్న గ్రామ మనసభ గారైన గోరింట వెంకటసోమరాజు గారున్న తమ ఉద్యోగములకు రాజీనామా యిచ్చిరి.

తప్పిపోవుట

300 రూపాయలు బహుమానము.

సభాసను శ్రీనివాసరావు 24 సంవత్సరముల వయస్సుగలవాడు. నల్లవి చామనచాయ క్రాపు తల గలవాడు. రెండు చేతులయందును 3 టీకా లుండును. కొంచెము పొడగరి. సాధువుగ గవలడును. ఈయన ఎక్కడ యుండవది ఆయన జాడ తెలియ జేయువారికి రూప 300 లు యినా మియ్యబడును.

ఎన్. వెంకటనరసు,

జమ్మలమడుగు.
(కడప జిల్లా)

హెచ్చరిక

తేటు మాడపాటి వెంకటేశ్వరావు పంతులుగారి కొమార్తె మాద్యనారాయణరావు తాలూకు, మాడపాటి గుర్వయ్య, యీ లక్ష్మీనాగేశ్వరరావు, యీ శ్రీరాములు అనే రామారావు, యీ లక్ష్మీకాంత రావుగార్లకు రివర్సర్ సిప్ ద్వారా సంక్రమించిన ఆస్తిలో వుయ్యాయ గ్రామంలోని య 25-0 లవై చిల్ల మామిడితోట కొంత నిశేక్ష్మ స్థలం నీకు నాన్న వెంకటసుబ్బయ్యగారికి రిజిజు దస్తావేజు వ్రాయించి యిచ్చివున్నారు. యిదిగాక నాకు రు 4400 లు ఘమానగా బాకీవుండి లక్ష్మీ నాగేశ్వరరావు, రామారావుగార్లు ప్రాంతరి నోటు వ్రాయించి యిచ్చివున్నారు. రు 2200 లవై చిల్లరవాకి మాకడ జూలై నెలలో వుచ్చుకుని కలిపి యిచ్చివున్నారు. 1-11-12 తేదీన య రి రి లవై చిల్లర మాగానిభూమి, కొడాలి వాడిపాటి దిబ్బ, గల్లగొట్టు దానికి అంటివున్న పాటిస్తలం గు 27-120 లకు విక్రయించుటకు ఫయిసలుచేసి బయోనా వుచ్చుకొనివున్నారు. మిగతా యాగదాస్తీ చాగంటి కైలాస రావుగారికి విక్రయించుటకు గడచిన నవంబరు నెలాఖరు యగ్రిమెంటు వ్రాయించి యిచ్చియున్నారు. యీ సంగతులు తెజనాడ, బందరు, గుడివాడ మాజిసేని గుంటూరు యీవైపుల వుండే చాలామందికి తెలుసును. వైసంగతులు తెలియదని ముందు వాదనచేయ గలందులకు అప్పుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య, కాతా మాద్యనారాయణరావు, లింగం వెంకటసుబ్బయ్య కొంగంటి వెంకటయ్యగార్లు వారిపేసో లేక వారి బంధువులలేక స్నేహితులు పేరసో విక్రయ దస్తావేజు వ్రాయించుటకు ప్రయ త్నించుచున్నట్లు తెలిసినది. అట్టి దస్తావేజు వైస కనుపర్చిన దస్తావేజులు యెగ్రిమెంటును బాధించదని యిందువల్ల అందరికి హెచ్చరిక చాడయ్యెనది.

ది 2-2-1922

వేగరాజు వెంకటేశ్వరావు

జూబులు

గ్రామ సంఘములకు హెచ్చరిక.

కల్లు, సారాయి దుకాణములకు, విదేశీబట్టల కొట్లకు కాపలాలుచేసి, ఆ షేరములు బాత్తుగా సాగకుండ చేయవలసిన విధి బాతీయసభలయం దున్నది.

ఈపని నిర్విఘ్నముగ సాగించుటకు ప్రతిగ్రామమున ఉత్సాహవంతు లయినవారు శాంతిసేనలో చేరి, కట్టుదిట్టము లతో పనిచేసి, శాంతికి భంగము లేకుండ జేయవలసియుండును.

ప్రతిగ్రామసంఘము, కడుత్రదధితో పనిచేయవలసియుండు నని హెచ్చరించుచున్నాను.

మా. వ. జోగయ్యశర్మ,

అధ్యక్షుడు, యేలూరు, తాలూకాసంఘము

ప్రకటన.

విచారణ సంఘమువారి నివేదికను చదివి గుంటూరు జిల్లాలో పన్నులు చెల్లించకుండువిషయమునుగురించి మన కర్త వ్యమును సిద్ధాంతపరచుటకుగాను ఈనెల 11 తారీఖు తనివారము రోజున గుంటూరు తిలక్ పేటలో జేకర్ల కొండ వెంకటప్ప య్యపంతులుగారి యిల్లో మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జిల్లా సంఘసామాన్యసభ్యుల యవసరసభ జరుగును గాన సభ్యు లందరు తప్పక దయచేయిప్రార్థితులు.

తమచుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో బాధ్యత వహించగల రైతుసాదరులతోను ప్రచారశలతోను ఈవిషయము గురించి చెప్పి, వారినికూడ తమతో తీసికొనివచ్చుటకు సభ్యు లందరు ప్రార్థితులు:—గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య కార్యదర్శి.

పన్నులు చెల్లించుట

శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి సహోదరుల తరఫున ఆయన తమ్ముడైన అదివారాయణశాస్త్రిగారు మొదటికిస్త్రీ చెల్లించినట్లు వదలిగనున్నది ఈశాస్త్రిగారు ఆరుమాసములనుండి అస్వస్థులుగా నుండి ఇప్పుడు మతిచాంచల్యమున నున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో నేనుగారేపప్పుడు ఇక్కడ నభికారవత్తమువారు స మయము కనిపెట్టి బెడలించి భయపెట్టి వానియెద్దనుండి ముప్పు జిరూసాయిలుమాత్రము వుచ్చుకొనివారు. ఇది యాధారముచే నీకొని అధికారులు కొండలు దుర్బిధచేసి పనులుచేయుచు న్నారు. కనుక నీట్టి భ్రష్టలకు బోనుగాకు దని నాసోదరులకు మనవి చేయుచున్నాను. మొదటికిస్త్రీ నూటబెబ్బదిఅయిదు రూపాయలు ఇయ్యవలసియున్నది. ఉప్పుపడ్డిగ్రామంలో మా తాలూకు 9 యకరములు జప్తునాడ యెయున్నది.

గొల్లపూడి సత్యనారాయణశాస్త్రి.

గుంటూరుమండల వాస్తవ్యుల కొకవిజ్ఞాపన.

అయ్యలారా! ఈనెల 10 వ తేదీన తిరిగి గుంటూరు మండలసభ సమావేశమగును. ఆరోజున పన్నులు ఇచ్చుటా ఎగ డెట్టుటా అనువిషయము చర్చింపబడును. పన్నులు యిచ్చుటకు నిర్ణయించినట్లైన ప్రతిగ్రామములోను రైతువారిపద్ధతి కేవల తర్కించుటకు మొదటిపెట్టుగా ఆయాగ్రామములోని అయ్యల మొత్తమునకు అయ్యెక్కువ ఏజంటుద్వారా చెల్లించునట్లు చే యవలెను. గ్రామఉద్యోగియులు రాజీనామాలు పెట్టిన గ్రామ ములలో రివిన్యూకన్సు మొత్తం చెల్లించుపనివారిద్వారా నెరవే ర్చుచు మి. తా.వారికి సంబంధము లేకుండా ఉండజుట్టు చేయు చుటకుంచిది. ఏవిధముచేతైన రైతువారిపద్ధతి వృద్ధిచేసి గ్రా మవారిపద్ధతి స్థాపనయ్యెట్లు చేపడవలెను. ప్రతిగ్రామము లోను 10 వ తేదీలోగా పంచాయితీకోర్టుస్థాపన చేయవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచిన కోర్టుకు పనిలేకుండా చేయుట ఉత్తము. అంటరాని తనము రూపుమాప ప్రయత్నించుచు శాంతివై్యములో పంచములను ఎంతనుందినీర్వనది తెలియజేయ వలెను. ఫిర్కాలో నేయేగ్రామములో ఎంతమంది పంచములను శాంతివై్యములో చేర్చినది అంటరానితనమును గురించి ఏగ్రా మములో ఎంతపనిచేసినది ఏఫిర్కాలో ఎన్ని పంచాయితీకోర్టు లను ఏర్పరచినది, కేపు జరుగబోవు జిల్లాసభలో తెలియపరచ వలె నని ప్రార్థించెద.

వర్వతనేని వీరయ్యచౌదరి.

పన్నుల నెగ పెట్టుటకు, సిద్ధముగానున్న ప్రదేశములలో అస్పృశ్యత తొలగినదని భావించుటకు గాను, విచారణ సభ కమిటీలో నొకశంకమునిగూడ మెంబరుగా చేర్చి ఆమెంబరుకు తక్కిన మెంబ రుండు బసవగైరా వసతులను గల్పించినచో ప్రజలు అస్పృశ్యత ఆద్రదేశముల తొలగినదని భావించుట కెక్కువ యాధారముగ నుండు నని గుడివాడనుండి నుగ్గుడు వెంకయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

పండితమాలవ్యాగారు దేశీయనాయకుల సమావేశమునుగూర్చి మహాత్మునకు వ్రాసిన లేఖ

గాంధీ మహాత్ముని స్వాతంత్ర్య (ఇంటరనుమెంటు) నిరోధము జరుగవచ్చును.

సింఘ అబ్జర్వరు సూచన.

కలకత్తాలో వులేమాలసభ - కలకత్తాలో ఆరెస్టులు

అలీసోదరుల నిరశనవార్త యధార్థము కాదు

అమృతసరు కాంగ్రెసు సన్మానసంఘముపై 41000 రూపాయలకు దావా

ఖిలాఫతుసమస్య - ఆగాఖానుగారి లేఖ

సంయుక్తరాష్ట్రములలో ఆరెస్టులు

బొంబాయి

అలీసోదరులు మున్నగువారి యువవాసవార్త
యస్థియు

కరాచీ జయిలు-గా అలీసోదరులు మున్నగువారు భోజనమును మాని యువపనించుచున్నారని కరాచీ పండితకాంగ్రెసు సభకు కార్యదర్శి ప్రకటించినవార్త అసత్యమనియు వారెవ్వరు నుపసనించుటలేదనియు తెలిసినది. జయిలులో తమ్ముకదలిసి ఉద్యోగులు బాగుగా నాదరించుచున్నారనియు భోజనమును మాని పడుపడియుండబూనుట జయిలులోనున్న మహమ్మదీయులకు అనుచితమగుపనియనియు యంగు యిండియాప్రతికకు షేక్ తాలీగానువ్రాసిన ఉత్తరములనగూడ స్పష్టమగుచున్నది.

ఆగాఖానుగారు - ఖిలాఫతుసమస్య.

నాతో సంభాషించినవారు నాభావమును సరిగ్రహించి కుండ ప్రతికలకు వ్రాసిరి. మహమ్మదీయులను ప్రకారతేవీరుల నొనరింపగిన సన్నిహితసమస్య సరిగ్గ పరిష్కరింపబడకుండ చేయుటకు కూడినకత్తులను అశక్తుల ప్రాతిపదికలైనందున వారి విచ్ఛేదనసామర్థ్యమును నావలె తెన్నగా నెరింగినవారెవ్వరును కాలపక్వముగాని ఆశకు కలుగజేయుదు "మన మొక గొప్ప రాజనీతిసమరమున చిక్కుకొని యున్నాము. దాని యందు కడపటి విజయము కలుగునరకును ఆరా విశ్వాసములను పెట్టుకొనుటవలన ప్రయోజనములేదు. మనకు పరాజయముకలిగినను సెవర్ససంధిని మనమెటుల నిరాకరించితిమో అటులేపరాజయమును గూడ నిరాకరించి యిదివరకు చేసినరీతిచే ఆందోళనము నొనరించుచునే యుండవలెను. బ్రిటిషు దేశమునందు మిక్కిలి కత్తికలత కలదు. అంతకంటె ను అధికమగు కత్తికలత కలదు. ప్రాస్తు దేశముందు మన కనుకూలముగా నున్నది. ఈ విషయమును గ్రహించవలెను. విదేశములకు బానిసయైయుండకుండ స్వతంత్రమునబడసి పురోవృద్ధిని బలమునగలిగి తుతుక్కు సామ్రాజ్యమునుండి ఏర్పాటు ముందుగా జరిగినగాని టర్కీ సుల్తాన్ తన రాజ్యాంగాధికారమునగాని మతవిషయకాధికారముగాని కాశ్యక్తముగను శాంతముగను అనుభవించుటకు భద్ర పరుచుట ఎట్లు సాధ్యమగును? 1877 మొదలు నేటివరకును టర్కీ చరిత్రమును బాగుగా నెరింగినవారికంటెటిని ఆ ప్రభుత్వ విషయమున గాక మతవిషయమునందు గూడ జులూసుకు గల మహమ్మదీ తాధికారము ననుసరించి చేయగలదానినంతను సంపూర్ణముగ చేయవలెనా? మొన్నకును కలుగలేదని బాగుగా తెలిసి యేయున్నది. మహమ్మదీయ మతాభివృద్ధి, మహమ్మదీయుల యేకీకావము పురోవృద్ధి ఆధికసంబంధముగ సత్యము, మాధ్య నిర్మాణము, మతముతో వివిధభేదములను తొలగించుట, పూర్వాచారనిర్మూలము మున్నగునవి ఏల అసాధ్యములయ్యెనో ముందు నె నెప్పుడో వివరింపవలెకాదును బడయవచ్చునని ఆసించెదనని నులూకుట నిర్బంధవిరహితమును సుస్థిరము నగు రాష్ట్రము మూలాధారముగా నేర్పడినగాని అభివృద్ధి కవకాశము లేదని ఆగాఖానుగారు బొంబాయి క్రానికలు ప్రతిక వ్రాసిరి.

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తాలో సభలు, ఆరెస్టులు

4 వ తేదీని కలకత్తాలో అసహాయవాదులు సభలు జరుపలేదు. దుకాణములపై బోధించుటకు కొద్దిమంది వలంటీరులు బయలుదేరిరి. వారిలో పదిమందిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

కామిల్లాలో వులేమాలసభ

భద్రబల్టలతో సలకరింపబడిన సభాశాలయందు 4 వ తేదీని కామిల్లాలో వులేమాలసభ ప్రారంభమైంది. 2000 మంది సభకు వచ్చిరి. మా లా నా అబ్దులు బాకీ (లక్నో)గారు రావీలు లేకపోయినందున వారిసోదర పుత్రుడు కలకత్తాలో జాతీయ మహమ్మదీయ పాఠశాల (నేషనలు మదర్సా) కు ప్రిన్సిపాలునగు చాలానామగీగారధ్యక్షత వహించిరి. హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ అత్యవసరము. వులేమాల నిర్ధారణచేసిన ప్రకారము మహమ్మదీయులందరూను నడుచుకొనవలెను. మహమ్మదీయులకు ఖురానును బోధించుటవరకుని అధ్యక్షుడు నుడిచెను.

పండిత మాలవ్యాగారు.

మహాత్మునికి సందేశము

ఈక్రిందివిషయమును లీడరుప్రతిక ప్రకటించుచున్నది. కాకి, జన 29:—పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారు మరల కాశీనగరము గతకేసవారము చేరిరి. వారిప్పుడు బాబు శివప్రసాదగుప్తగారి శివయోవనమునందు బసచేయుచున్నారు. ప్రస్తుతపరిస్థితులం దాయన కేమియు తోచక గాంధీగారి కిక్రింద తంత్రవార్తను సూరకుబాద్లోలింకు బంపెను. గాంధీగారి రెండు ప్రదేశములలో నెచ్చటనున్ను చేరునను నుదేశముతో పండిత మాలవ్యాగారి ట్టుచేసిరి—“బొంబాయికి రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తర మందినది. వారి ప్రత్యుత్తరము నంతయు బంపుడని జయకరుకు తంత్ర విచిత్రిని. విషయముల సన్నిధిని చర్చించుటకు క్వరలో బొంబాయికి వెడల నున్నాను. ఒకవేళ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో రాండులేవిలు సమావేశము జరుగకున్నను ఎప్పటికైనను తప్పకజరుగగలదని మీరు విశ్వసింపవచ్చును. బొంబాయి సమావేశోపసంఘమువారు రాండులేవిలు సమావేశము నేర్పాటుచేయుచుటకు చివరవరకు కృషి సలిపెదరు. దేశాభ్యుదయమునకే, అన్నివిధములగు ప్రయత్నములు వ్యర్థములగువలకు రాము కాగనోల్లంఘమును ప్రాంధిపగూడదని నేను తలంచుచున్నాను.”

పంజాబు రాష్ట్రము.

అమృతసరు కాంగ్రెసు సన్మానసంఘముపై దావా

1919 డిశంబరులో అమృతసరులో కాంగ్రెసుశాలను కట్టినందుకు సన్మానసంఘమువారివై బాండు బుధర్సకంపెనీ వారు (అలహాబాదు) అమృతసరు సముజ్జితకోర్టులో 41000 రూపాయలకు దావా లేచిరి. సన్మానసంఘము రిజిస్టరు కాబడిన సంఘముకాదు గాన కార్యనిర్వాహకులను మాత్రమేగాక సంఘ సభ్యుల నందరిని గూడ ప్రతివాదులుగా చేర్చుట నని సముజ్జిత ఆజ్ఞాపించెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

ఆరెస్టులు-శిక్షలు

ఈ రాష్ట్రములందు వివిధమండలములలో చాలమందిని పట్టుకొని శిక్ష చేసిరిని వార్తలు వచ్చినవి. చాలియా, మురాడ బాడు, పిలిథిటు, చాంబరా సీ, అస్పరా మండలములలో చాలమందిని పట్టుకొని శిక్ష చేసిరి.

బండిపోటు :- ఎటావామండలమున ధువ్రాగ్రామమున నొక వర్తకునియింట సాయుధులగు దొంగలు బండిపోటుచేసిరి. ఆ బండి వనుకుకాము చేసిన పోలీసునూపర్నెంటు దొంగల నెడిరించగా జరిగిన గలభాలో ఆయనకు చేతిమీద తుపాకీదెబ్బ తగిలింది పోలీసువారు చాలమంది దొంగలను గాయపరచిరి. దొంగలు గాయములు తగిలినవారిని మోయుచు పరుగిడిరి. పోలీసులు పాలములగుండ వారిని తరిమిరి. పోలీసువా రిద్దరిని పట్టుకొనిరి. వారు నిజము చెప్పివేసిరి. దొంగలు 25 గు రున్నాడు. వారి యొద్ద తుపాకులు కత్తులు మున్నగునవి యుండెను.

గాంధీని పట్టుకొనవచ్చును

ఢిల్లీలో వదంతులు

కరాచీలో ప్రకటింపబడుచున్న సిండ్ అబ్జర్వరుతో యాంగ్లదైనికప్రతికకు ఆప్రతికకు ఢిల్లీ ప్రత్యేకవిలేజుకు డిక్రింది విధముగ తెలియజేయు:

ఢిల్లీ, జన 30:— అందరూను గాంధీమహాత్ముని వైపు దృష్టిని గుడించుచున్నాడు. కాగనోల్లంఘనమును కావలె నని ఆపు దలచేసిన, వాయివా రేపటిదినము ముగియుచున్నది. ఈకోలది గంటలలో రాండులేవిలు సమావేశమున కనుకూలవాతావరణ మేర్పడు చిన్నాములేమియు గన్పించవు. అసలే అసంగతి నేతల పెట్టిపట్టు లేదు.

ఒక వారముదినములక్రిందట పండిత మాలవ్యాగారు లాహోరు కిచ్చటనుండి ప్రయాణమై పోయినారు. అక్కడ నుండి వారు అలహాబాదుకు వెడలవచ్చును. ఒకవార మైనతరువాత వారు మరల యిచ్చట కేలేందురు రని తలంచుచున్నారు. కాని వారిచ్చటికి వచ్చులోపుగ పరిస్థితులు మారి శాంతియుతమగు రాజీ నేర్పరుచుటకే వీలుండదు.

గాంధీగారు బహోవీలోరేపు కాగనోల్లంఘనమును ప్రవేశ పెట్టి రజరంగమున ప్రవేశించి శంఖమూడుదురని వినియంటిమి ప్రభుత్వమువారి సేవ దృఢముగ నున్నాడు. గాంధీగారి కార్యముల వారెటుల క్షీణనను అణచవలెనని పట్టుదలతో నున్నారు. అయితే ప్రభుత్వమువారి రేవిధమగుచర్య నవలంబించు తురాయనిమాత్రము పలువురు తపతసలాడుచున్నారు. ఇంగ్లీషు, ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలు గాంధీ మహాత్ముని ఉరితీయవలెనని కోరి యుండుట మీకు తెలిసియే యున్నది. పన్నుల నిరాకరణోద్యమమును జోరుగ సాగించకుండులాగుని మహాత్ముని సుబర్మతి నదియొడ్డుననే నిష్పంధప్రవాస ముంచవచ్చునని ఢిల్లీలో వదంతులు గలవు. అధికారుల క్లియర్విషయము లేమియు నిప్పటికి బయటరాలేదు. కాని కాగనసభ్యులు పలువురు కూడు బసలందును, శైకిలేరియటు గుమాస్తాల బసలకద్దను ఈలాటిగుసగుసలు వినిపించు చుండును.

వదంతుల నాధారము చేసికొని వ్రాయుట న్యాయము కాదు. కాని ప్రభుత్వసభ్యుల ధోరణియా, కాగనసభా చర్యల ధోరణియా, ఇతరుల యభిప్రాయములు బట్టివాడ, వైస చెప్పినటులు ప్రభుత్వమువారుచర్యపుచ్చుకొనకల్పించినట్లు నేనుకనుగొనగలిగితిని దేశములోనిస్థితివిషయముగనున్న యీ సమయమున ప్రభుత్వమువారిట్టిచర్యపుచ్చుకొనికలగగల ఫలితములనుగూర్చి యిప్పుడు వ్రాయబూను కొనుటయవసరము. జాలియాన్ వాల వధలు మరల జరుగలేదని గాంధీగారు దుఃఖించుచున్నారు. ఈనిర్బంధప్రవాసానంతరము ఇక నిట్టివగ్రునకవసరముండదు తీసివలన దౌర్జన్యము తలనూపునోలేదో చెప్పుటకు వీలులేదు. కాని అలీసోదరుల, లజపతిరాయి, దాసు, నెహ్రూల నిష్పంధముల యంతరము ఇట్టిగొప్పనిష్పంధమని మూత్రము తప్పక చెప్పవచ్చును.

వేల్పు యువరాజు భోపాలులో ఒకదిన ముండిన పిమ్మట, కాచి నేరియాలో వేటాడుటకు ప్రత్యేకరయలులో బయలుదేరి వెళ్ళెను. కాచి నేరియా భోపాలుకు 22 మైళ్లదూరమున గలదు. భోపాలు రాజీగారి తృతీయపుత్రుడు తప్పి నెంటు కన్నులు నవాబు జాదాగారు యువరాజుగారి వెంట వెళ్ళిరి. మంగళవారము ఉదయము యువరాజుగారు తిరిగివచ్చురు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

(0)

రాజమండ్రి నాయకులను నేడు దయము చెప్పపురి చెరిసాతకు గొనివచ్చుట

బెజవాడలో అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, రామశేషయ్య, సత్యనారాయణగార్లకు

చెరి యొకవత్సరమువిడి ఖైదు - రాజమండ్రి జయిలుకు పంపుట

గుంటూరు మండలము - పన్నుల నిరాకరణము-విచారణసంఘసభ్యులు

వినుకొండ పల్నాడుతాలూకాలో సంచారము చేయుట

పశ్చిమగోదావరిమండలసభ - ఫిబ్రవరికి స్థితి చెల్లించుట కనుమతి నిచ్చుట

నెల్లూరులో వేంకటసుబ్బయ్య, రామిరెడ్డి, లక్ష్మయ్య, ఆళ్ల సాహెబు గార్లకు

చెరి యొకవత్సరము కఠినశిక్ష - హరటాలు

బరంపురమున ముప్పదిమంది నాయకులకు 144 క్రింద నోటీసులు-

పోతావ్రగడ సింహచలంగారిని వదలుట

నెల్లూరు మండలము

నెల్లూరు నాయకులు.

4 గురు ఒక్కొక్క సం॥ కఠినశిక్ష పొందుట.

(ఒక విశేషమును యొద్దనుండి)

నెల్లూరు, ఫిబ్రవరి 4:—ఈయనకు ఒరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్య, తిక్కవరపు రామరెడ్డి, వేమూరు లక్ష్మయ్య, ఆళ్ల సాహెబు గారులవై కేసు ఈదినను కొడవలూరు రహదారిపక్కన ఉదయము 11-30 గంట మేజస్ట్రేటు విచారణకు తీసికొనెను. నెల్లూరులోని కాలదారు తెల్లరు తమదాకా ఇంజనుకట్టి పెట్టి కొడవలూరుకు వెళ్లిరి. స్త్రీల నేకులు హాజరైరి. వెనుక శ్రీయత రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారి కేసులోని సాక్షుల తమదల యిప్పుడుగూడ విచారించుచున్నది. పన్నుల నిరాకరణమును గూర్చి చర్చించుటకు నెల్లూరులో నొకసభ నాహ్వనించుటయే పీరినై యాలోచించబడిననెదము. ఆహ్వానపత్రికలందు ఈనంది తుల సంతకములను ఒక్కసాక్షిగూడ విరూపింపబాలకుండెను. ప్రాసిక్యూషను సాక్ష్యము ముగిసిన తరువాత నలుగురు నంది తులను తమ వాఖ్యాలముల దాఖలుచేసిరి.

శ్రీయత ఒరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు తమ వాఖ్యాలముల ఆంగ్లమున చదువగా మేజస్ట్రేటు దానిని ఆంధ్రము వ్రాసికొనిరి.

శ్రీయత తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు తమవాఖ్యాలమును, తెలుగు, ఒక పేరా చదువగానే కేసునకును, ఆందులో నుదహరింపబడిన విషయములకును సంబంధములేదని యిక నేమి యు వ్రాయనవసరము లేదని మేజస్ట్రేటు చెప్పెను. తమవార సాధనముగ వినిన, సంతయు తెలియగలదని రామరెడ్డిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చినగాని జల్లామేజస్ట్రేటు వివరము ట్టుకు సంతకము చేయవలసి మేజస్ట్రేటు టడుగగా వాఖ్యాలము నంతయు ముగింపనిచ్చినగాని సంతకముచేయవలసి కామరెడ్డిగారు గట్టిచెప్పిరి. జల్లామేజస్ట్రేటు ఏమేమో వ్రాసికొని మిగిలిన యిరువురి వాఖ్యాలములను దాఖలు చేసికొనెను.

ఆంధ్రుల బంధన గురుకుడివారెల్లను బయటవెడలగొట్టవలసినదని మేజస్ట్రేటు జల్లాపోలీసు సూపరింటెండెంటుకు తువు చేసెను.

నిందితులను భకావతును కట్టువని మేజస్ట్రేటు కోరగా వారెల్లరు నిరాకరించిరి. అందుమీదట నలుగురికిని ఒక్కొక్క సంవత్సరకఠినశిక్ష విధించెను.

కొలాపరచావతులు కాబా హుస్సేనుగారికేను నెల్లూరు ఒకటవత్సరము మేజస్ట్రేటు 18 వ తేదీనాడు విచారణ చేసెదరు.

నెల్లూరు కాంగ్రెసు అధికారులు.

నిర్బంధితుల స్థానముల భర్తీయగుట.

(ఒక విశేషమును యొద్దనుండి).

నెల్లూరు, ఫిబ్ర 5:—107 వ శెక్షను క్రింద నోటీసులు పొంది రేపు విచారణ చేయబడ నున్న శ్రీయత ఒరుగంటి

వేంకట సుబ్బయ్యగారు (అధ్యక్షుడు) శ్రీయత తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు (కార్యదర్శి) బదులు కొత్తవారి నెన్నుకొనుట కీసాయంకాల మొదల జరిగెను. బుచ్చిరెడ్డి పాశం వాస్తవ్యుడగు శ్రీయత బెజవాడ చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు అధ్యక్షులు గను పలిపాడు సత్యాగ్రహశ్రమవాసి యగు శ్రీయత చతుర్వేదుల వేంకటకృష్ణగారు కార్యదర్శిగను నెన్నుకొనుచుండిరి. పీరియపురి యాజమన్యమున కార్యక్రమము యథావిధిగా జరుగు నని తలంపవచ్చును.

గుంటూరు మండలము

పన్నుల నిరాకరణము విచారణసంఘము.

గురువార, ఫిబ్రవరి 4:—విచారణసంఘసభ్యులు నా శశ్వరరావు, ప్రకాశం గారులు నిన్న వినుకొండకు వెళ్లి, నేడు పల్నాడు ప్రవేశించిరి. పిడుగురుల్ల, బ్రాహ్మణపల్లె, డచ్చపల్లె గ్రామములలో విచారణను ముగించుకొని, వారు గురజాల కే తెంచిరి. ఇచ్చట ఆటుగురు కార్మికులు ప్రచారకులు కవ జయిలులో విచారణ కేదురుజూచుచున్నారు. విచారణసంఘ సభ్యులు చెరసాలకు వెళ్లి ప్రచారకులను సందర్శించిరి. వారి పుడు రెంటుచింతల, మాచెర్ల గ్రామములకు బయలుదేరిపోవు చున్నారు.

దేశభక్తు ధిగ్ధక యవతులు పుచ్చా లక్ష్మీనరసింహం, తిరునగరి వెంకట నరసాచారిగారుల చెరి ఆటుమాసముల కఠిన శిక్షను పొందిరి. గోలి మల్లికార్జునరామస్వామి, నల్లంపల్లెపల్లి పెరు మార్ల శాయన్న, లంకా శ్రీపురయ్య, పులికాక రాఘవయ్య గారుల తమకేసులలో తీర్పున కేదురుజూచుచున్నారు. వారు వాదించలేదు. వాఖ్యాలము నియ్యలేదు. నాశశ్వరరావు ప్రకాశంగారులు సము- మేజస్ట్రేటుకోర్టులో మల్లికార్జున స్వామి గారి కేసువిచారణను జూచుటకు వెళ్లిరి. మేజస్ట్రేటు పోలీసు సాక్షుల వింతకథను వ్రాసికొనెను. మీరు సాక్షులను ప్రశ్నించెదరా, వాఖ్యాలము విచ్చేదకాయని మేజస్ట్రేటు అడుగగా, వారు "లేదు" అని గంభీరముగ ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. విచారణ ముగిసెను. తీర్పు త్వరలో చెప్పబడును అని మాకు తంతి వార్త వచ్చెను.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు కోరినకోరికలు

మా కేసులో తీర్పు ఈ కోసున మధ్యాహ్నము చెప్పివారు.

నాకు 150 రూపాయలుజూర్యూవా, నేదీనియనియెడల 6 వారములకఠినశిక్ష విధించివారు. తీర్పు చెప్పగానే మేజస్ట్రేటుగారిని నేను ఒకప్రార్థన మనవిచేసికొనెదనని అంటిని. నాకు స్నానము, విభూతిధారణ, సంధ్య, మతగ్రంథములపారాయణ, గంధము అక్షతలు ధరించుట-ఇవిలేనిదే దాహమయినను పుష్పకృష్ణులకు తిలులేదు; ఇదిమతసంబంధమైనది గనుక విభూతికండలు, చిన్న సాన, చక్క, పసుపుగొమ్ములు, అక్షతలుకడక, పాదాయణ గ్రంథములు నావద్ద జైలులో నుంచుకొనుటకు అనుజ్ఞ నీయ

పూర్వక అని అంటిని. మేజస్ట్రేటుగారు అది ఆయనపక్షాన నిలిచి అంత నేను అయ్య అటులయినచో తమరు నన్ను జంతులునకు పంపుటలేదనియు మృత్యువహించుట పంపుమంటి నినియు ప్రహించవలసియున్నది అంటిని. ఒకక్షణకాలము అగ్నియొచ్చింది పరేని నేనుకోరినప్రకారము నావారంటుపైన నాకు కావలసిన వస్తువుల నిమిత్తముగా వ్రాసిరి.

ఈసంగతి పత్రికకు ఎదురు వ్రాయుచుంటి నగా ఉత్తర హిందూస్థానులో నొక జయిలులో నొక సహాయనిరాకరణ ఖైదీ గంధమును నెట్టుకొన దానిని తుడిచివేయుదని చెప్పిరట. ఆయన అటుచేయనందున మర్దించబడెను.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణ

రాజమండ్రి తాలూకా కార్మికులసంఘ కార్యదర్శి.

బ్రహ్మపురము నిర్బంధములు

బ్రహ్మపురం, ఫిబ్రవరి 5:—జయంతి సోదరులు, తురదా వీరరాజుగారు నిన్నటి మొయిలలో హతకాసు చెరసాలకు దీసికొనిపోయిరి. ప్రజలకు ఉత్సాహము కలుగకుండుటకు, పోతావ్రగడ సింహచలంపంతులుగారు ఈదినను తెల్లవారిజామున కిగంటలకు రహస్యముగ చెరసాలనుండి కదలిపెట్టబడిరి. మల్లాది కృష్ణమూర్తి, ఉన్నవ కామలింగం, గిరి శ్రీరామమూర్తి, కళి సోదరులు, దయానిధిమిత్ర, మార్కండేయులు, న్యాయతి నారా యణమూర్తి మున్నగు కార్మికులు ప్రముఖులకు 300 మందికి ఇంక రాడుమాసములవరకు విదేశవస్త్రబహిష్కారము, మద్య పాననిషేధము మున్నగువానినిగురించి నగరములో బోధించరా దని జిల్లా మేజస్ట్రేటు 144 వ శెక్షనుక్రింద నోటీసులు పంపెను ఇంక రెండునెలలు విదేశవస్త్రబహిష్కారము, మద్యపాననిషేధము మున్నగు ఉత్తమప్రచారము బ్రహ్మపురము నగరములో జరుపరాదని పౌరులకందరికి దండోళా మూలముగ ప్రకటించబడెను. నిన్న ఆర్థరాత్రమున ప్రచారకు లందఱోక అనవసరభయందు సమావేశమై, ఈఆజ్ఞను ఇద్దరిద్దరు చొప్పున ఉల్లంఘించబడినట్లు తీర్మానించిరి. కార్మికులు కార్యదర్శి మున్నగు వారు నియమించబడిరి. కొన్నాళ్లక్రిందట రెస్టల్యాండలో 144 వ శెక్షను నోటీసుల నతికమించినకొలాపాటు ఉద్యమప్రచారకులు కిటకములో ననరెన్సుగాబడి నిన్నటి ప్యానెంజులో నిచ్చటికి గొనిరాబడిరి. అని బ్రహ్మపురము మండల కార్మికుల సంఘ కార్యదర్శి మాకు నేడు తంతివార్తను బంపెను.

గోదావరి మండలము.

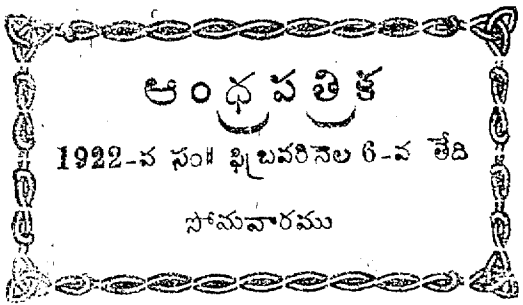
పశ్చిమ గోదావరి మండలము.

తణుకులో జరుగుట.

ఈనెల 5 వ తేదీని తణుకులో సీసభ జరిగినది (1) కార్మికులు కార్యసంఘమువారి తీర్మానముల ననుసరించి జిల్లాలోని రైతులు ఫిబ్రవరి కిస్తీ చెల్లించవలెను. ఫిబ్రవరి నెలాఖరు లోగా తాలూకా కార్మికుల సంఘము తీర్మానమునకు ఎన్ని కలను పూర్తిచేయవలెను రాష్ట్రీయ కార్మికుల సంఘమున సభ్యులుగా నుండగోరువారు మండల కార్మికుల సంఘ కార్యదర్శి కేసుల 15 వ తేదీలోగా చేరవట్లు దరఖాస్తులను, దరఖాస్తుతో నొకరూపాయని పంపవలెను అవతీర్మానము లామోడి ప బలెను.

శిషింపబడిన రాజమహేంద్రవరపు నాయకులు చెప్పపురికివచ్చుట

రాజమహేంద్రవరం మునిసిపలు ఛార్జ్ బారిష్టరు కే.వి. ఆర్. స్వామినాథుడుగారు, రాజమహేంద్రవరంతాలూకా కార్మికులసంఘ కార్యదర్శి యగు భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, శాంతినేనానాచుకులగు మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తిగారు, కాటూరువాస్తవ్యులను పలుకుబడిల రైతును అగు జేతన వీన్నగారు, రాజమహేంద్రవరంతాలూకా కాల క్రమసంఘ అధ్యక్షులగు డాక్టరు పాలకోడేజిగారు కాకినాడ డిప్యూటీ మేజస్ట్రేటు గారిచే కక్షింపబడియుండిరి. వీరు నేటి ఉదయం కలకత్తా మెయిలులో చెన్నపురికి వచ్చిరి. నెల్లూరు స్టేషనువద్ద దాదాపు 40 మంది ఆంగ్లము, నాయకులకు స్వాగత మొసగుటకు సమావేశమై యుండిరి. నాయకులను పుష్పమాలాలంకృతుల గావింపగూడదని పోలీసువారు ఆభ్యంతరము చెప్పిరి. అప్పుడు నాయకులచే ప్రజలు పుష్పకృష్ణి కురిపించిరి. మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తిగారు, విదేశవస్త్రములు బహిష్కరించదని ప్రోత్సహించుచు చక్కినిపాటుపాడెను. పిమ్మట నాయకులు మైక్రులతో సంతోషముగ మాట్లాడుచు గుమిగూడి యున్న ప్రజలు దేశనాయకుల పొగడుచు మార్గస్థులు గావించుచుండ నెల్లూరు స్టేషనునుండి పెనిపెనకి నడచి వెళ్లిరి. నాయకుల ప్రవేశముచే చెన్నపురి పెనిపెనకి పరమపావనమయ్యెనని వేరంగ వ్రాయుట అనవసరము.

రెండు త్రోవలు

గాంధీజీ మహాత్ముని నిర్బంధావాసమును విధించెడి రను వదంతి డిల్లీలో ప్రజలముగ వ్యాపించి యున్నట్లు, సింధు అబ్జర్వరు పత్రికకు డిల్లీ నుండి ప్రత్యేకించినట్లుకు తిరిగిసమాచారమును పంపెను. రాండుమేనిలు సమావేశమును కూర్చుట జరుగ ననియు, అందు విషయమైగల ఆశ లన్నియు నడియోశలయ్యె ననియు, ఈతను చెలుత్రుచున్నాడు. అలీ సాదరులను ఆరెస్టు జేయకముందు, వారిని ఆరెస్టుజేసెద రను నదంతి సిన్హాలా పదునయిదు దినములకు ముందే వ్యాపించి యుండెను. ఇట్లుఅనే, మహాత్ముని నిర్బంధించెద ర ను వ వంతి గూడ నిజము గావచ్చునని సింధు అబ్జర్వరు పత్రిక డలచు చున్నది. ఈ వదంతి నిజమయినచో, ఆశ్చర్యపడ నవసర ముండదు. అహింసాప్రతిభాపై, దేశమును ధర్మమార్గమున నడుప కంక్షణము గట్టుకొనిన దానై, నైస్సూ, లజపతిరాయి మొదలగు దేశ నాయకులను నిర్బంధించినవారు, అహింసాధర్మ సంస్థాపనాచార్యులగు గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధింప బూనుట సహజమే. అక్కడ గాని, దేశ మునం దత్యంతవిషమస్థితి జనింపదు. గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధింపవచ్చును గాని, మహాత్ముని పవిత్రోద్యమమును నిర్బంధింప నేరీని సాధ్య పడిదు. మార్షింగుబోస్టు పత్రిక మహాత్ముని నురి దీయు మరియే వ్రాసియుండెను. గాంధీమహాత్ముని ప్రహసమునకు, నేషనుపత్రిక యండ్రికితించియుండె ను. మిగిలిన పత్రికలు, మిగుల తీవ్రముగ వ్రాయు చున్నవి. నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువుగారు అహింసాయోధుడు వైస్సు ప్రతినిధిలో నిలుల తెలిపియుండిరి. “రాజ భక్తిగల లగు మహాత్ముడియులు గాంధీని తక్షణమే ఆరెస్టు జేయవలయునని కోరుచున్నాను. ఇందు మూలమున హిందువులలో శత్రువాదాత్మకును, మహాత్ముడియులలో శత్రువాదులకును భోరాటములు జరుగకుండ నాటకపరమవచ్చును.” గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధింపవలయు నని, వీకితో నేమహమ్మ దీయులు మొదటికికో తెలియకున్నది. ఏది యెటు లున్నను, అధికారశక్తిమువాదు కొంతర దృక్పథ మిందువలన జేటపడుచున్నది.

నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువుగారి సూచనలకు మహాత్ము డెకా పత్రిక ఇట్లుల చక్కని సమాధాన మొసగు చున్నది. “భారతీయుల కష్టములు కిలా ఫాల్ వ్యవహారమునకే గలననియు, దానిని సర్దుబాటు జేసిన హిందూదేశమున బ్రిటీషు అధికారమును నెనుకటివలె నిరంకుశముగ కొనసాగివచ్చు నని యు, సూచించుటలో, నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువు మిగుల పొరబడిరి. వీరు హిందూ మహాత్ముడియ సాయో గము గూర్చి మిగుల తిరుగులు తిలుచుచున్నారు. మహాత్ముడియుల మతసంబంధ మగు అశాంతిని పో డ్రోలింపంతమాత్రమున హిందువులను లొంగదీయ నచ్చుననియు, మహాత్ముడియులు మానము వహించెదరనియు తెలుసుట స్వస్థము. ఇంతటి విశ్వాస డ్రోహమునకు భారతదేశ మహాత్ముడియులు పూన రని నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువు ప్రహింపవలయును. మహాత్ముడియుల కోర్కెలు సఫలమగుచో, వారు బ్రిటీషు వారితో సమాధానపడుటకు యత్నింప

వచ్చునుగాని, జాతీయవాదులను బానిసలగ జేసెడి యే సూచనకు వారు ఒకబడరు. వెనుకటి సంగతి ఎటులున్నను, భారతజాతీయోద్యమ మిప్పుడు పాక్షి కోద్యమము గాదు. ఈ యుద్యమము ప్రజలహృద యములలో నాటుకొనినది. దేశమంతయు వ్యాపించినది. గాంధీని కారాగృహముననుంచిగాని, వారిని ఇతరవిధముల నిర్బంధించిగాని, యుద్యమమును పెకలించదలచుట వ్యర్థపు తలుపు. నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువుగారు విభజించి పాలింపు డనుప్రాతపద్ధతిని అమలులో జెట్టవలయు నని ఆంగ్లదేశమును కోరు చున్నారు. మహాత్ముడియులకు కొలదిసాకర్యముల నిచ్చి దేశమునంతను పికికట బిగింపవలయు నని హిత మొసగుచున్నారు. ఇట్టి పద్ధతి తప్పక అవజ యముగాంచును. సహేతుకమగు పరిష్కారమునకు మహాత్ముడియులు సమ్మతించ సిద్ధపడినను, గాంధీ యెడ విశ్వాసడ్రోహ మొనర్చుటకు వారెన్నడును సమ్మతించకు. నార్తుక్లిఫ్ ప్రభువుగారును ఆంగ్ల యులును ఈ సంగతిని స్పష్టముగ గుర్తెటుంగ వలయును.”

మహాత్ముడెకా పత్రిక మహాత్ముడియుల సామా న్యాభిప్రాయమును వ్యక్తపర చెననుటకు సందియము లేదు. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించుటచే మహాత్ము డీయులతో గాని, హిందువులతోగాని సమాధా నము గురుచ్చుకొనుట కవకాశ మసలే దప్పిపోవు ననిగుర్తెనుగవలయును. లాలా లజపతిరానై, నైహు మొదలగు నాయకులను నిర్బంధించినందులకే స్వా తంత్ర్యప్రియు లగు ఆంగ్లప్రముఖులు తలలు వాల్చు చున్నారు. పార్లమెంటుసభ్యు లగు ఆల్ ఫ్రెడ్డునెటు గా రొకపత్రికలో నిలుల వ్రాసిరి. “లాలా లజపతి రానిగారిని కారాగృహమున బడవైచుటయు, మోతీలాల్ నైహూగారిపై పగ సాధించుటయు, పౌరుల స్వాతంత్ర్యమును ప్రధాన మని భావించెడి వారి నందరను తప్పక కంపింపజేయక మానవు. హిందూదేశమునందు ఇంతకన్నను నెక్కుడు బాధ్యత గలవారును, ఎక్కుడు శ్రేష్ఠులు నగు ప్రజానాయ కులు కనుపించును. రాజుడ్రోహసభాశాసనమును ప్రావిన్సియల్ కమిటీ సభకు సయితము వర్తింప జేసిరి. దేశమున కవసర మగు సమావేశమును కూర్చు హక్కుగూడ తృప్తికరింపబడినది. స్వాతంత్ర్య మును గూర్చి మనము ప్రపంచమునకు గావించెడి ప్రతిపాదనములు బూటకములని తేలినది. సుప్ర సిద్ధులగు నాయకులయెడ నీరీతిగ ప్రవర్తించి ప్రజ లను అవమానపరుచుచున్నపుడు, హిందూదేశము నందు మంచినీటి యరుదెంచునని తలచుట కవకాశ ముండునా? మహామహు లగు సిదేశాభిమానులను నేను ఎరుగుదును. వారియెడ నాకు గౌరవముకలదు. వారిస్థానమునం దుండెడి ఏబాధ్యతగల నాయకు డయినను, ఇంకొకవిధమున ప్రవర్తించదనియు ప్రవర్తింపగూడ దనియు, నేను తెలుపుచున్నాను. వీరిని కారాగృహమున నుంచుట, బ్రిటీషునామము నకు అవమానకరము.” ఆంగ్లదేశ గౌరవమును మది నెంచెడివారెవరునును, ప్రస్తుతనిర్బంధవిధా నముపట్ల నీరీరున ఏనగింపు గనుచరుపక తీరదు.

అమెరికాదేశమునందు గూడ ప్రస్తుతనిర్బంధ విధానము మిగుల యసభ్య మను నభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. న్యూయార్కు నగరమున ప్రచు రింపబడెడి న్యూ రిపబ్లిక్కుపత్రిక లజపతిరానై, నైహూగార్ల నిర్బంధమును నిరసించుచు, ఇంపీరి యల్ పరిపాలనాపద్ధతి తెచ్చిపెట్టిన యనర్థములను నిరూపించినది. గాంధీమహాత్మునినిర్బంధముతో పాలకులకును, పాలితులకును, ఎడబాటు పూర్తిగ గలుగును. దేశాధ్యోవ లేర్పడును. న్యూ రిపబ్లిక్కు పత్రిక తెలిపినట్లు, పాలితుల సమ్మతిపై పాలన మాధారపడి యుండవలెను. ఈసూత్రము నాగరక దేశము లన్నిటియందును గుర్తింపబడుచున్నది.

హిందూదేశమునం దీ సూత్రమును గుర్తించుచో, జాతీయోద్యమము డార్జన్యరాహిత్యమునాధారము జేసికొనునంతవరకు నిర్బంధముల కవకాశ ముం డదు. ప్రజల కోర్కెల కనుగుణ్యముగ పరిపాలించు టయే, ప్రభుత్వధర్మ మగును. కాని, యీసంగతిని అధికారులు గమనించుటలేదు. ఆంగ్ల హైందవాభి ప్రాయమును కనుగొనవలె ననిన సామాజ్యశాసన సభలో జరిగిన ఒక చిన్నవిషయమును గమనింప వచ్చును. మిలిటరీ వ్యయమును తగ్గింపవలె నని డా క్టరు గవరుగారు ప్రసంగించినపుడు, అందుకు సమా ధానమును సర్. ప్రాంకు కార్టరుగారు రొసగిరి. శాస నోల్లంఘనమునుగూర్చి దేశమున ప్రసంగము జరుగు చుండ, ప్రజలనుండి ప్రభుత్వమును రక్షించుటకు పై నికులను పోషింపవలయునని వీరు ప్రసంగించిరి. ఇందుమీద రంగాచార్యులుగారు లేచి, దేశమును పరుల దండయాత్రనండి రక్షించుటకు పై న్యమును పోషింపవలయును గాని, ప్రజలపై నుపయోగించు టకు గాదని మందలించిరి. ప్రజలే ప్రభుత్వమున భాగ మగునపుడు, ప్రజలనుండి ప్రభుత్వమును పై న్య ములమూలమున రక్షించుట యనిన, హాస్యాస్పద ముగ నుండును. సర్. ప్రాంకు కార్టరుగారి సిద్ధాంత మును అధికారశక్తిమువా రంగీకరించుచున్నట్లు, వారిచర్యలబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

ఇట్టి దురభిప్రాయములు తొలగిపోయి, ప్రజ లకును ప్రభుత్వమువారికిని మరల సమాధానము గుదురుటకు, గాంధీమహాత్ముడు చక్కని యవ కాశము నొసగుచున్నాడు. మహాత్ముడు రాజప్రతి నిధికి వ్రాసినలేఖలో పాలకులు ప్రవర్తింపవలసిన విధమును మిగుల సమాధానపురస్కరముగ తేట పరచియున్నాడు. అహింసనే యాదర్శముగగొని, స్వ రాజ్యోద్యమముకొరకు పాటుపడుచున్నంతవరకు, తాము మొదట జేసినవాగ్దానము ప్రకారము రాజ ప్రతినిధి ఉద్యమముజోలికి బాకయుండినచో, ఈ పాటికి అనుకూలసమాధానము గుడిరి, శాంతి సుస్థాపితమయ్యెడిది. అందుకు మారుగ డార్జన్య రాహిత్యమును నిర్బంధముల మూలమున నెదు రొన జొచ్చుటచే, సందిగ్ధస్థితి ఏర్పడినది. అహింసా ధర్మమును బోధించుచు, దాని నవలంబించెడి నాయ కుల నొకరిపెంట నింకొకరిని కారాగృహమున కంపి, ప్రభుత్వమువారు హైందవసమస్యను సంగ్గి వ్యము గావించిరి. ఇప్పటికయినను, ప్రభుత్వము వారు తమపద్ధతిని మార్చుకొనుట ధర్మమని, మహా త్ముడు విన్నవించుచున్నాడు. డార్జన్య రాహిత సహాయ నిరాకరణోద్యమము నవలంబించినందు లకు నిర్బంధమననున్నవారిని వదలిపెట్టి, అహింసా బద్ధమగు సంచలనముల జోలికి అధికారులు పో కుండ ప్రభుత్వమువారు కట్టుదిట్టముల జేయవల యు నని గాంధీమహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. ఇది మిగుల సహేతుకమగు సూచన. గాంధీమహాత్ముని విశాలహృదయము ఈ వాక్యములందు గ ను పించును. మహాత్ముడు కోరిన విధముగ పాలకులు ప్రవర్తించుచో, అధికారులకు బలప్రయోగమున కవకాశ ముండదు. హేతువును, హేతువుచే నెదు రొనవచ్చును. ధర్మము, ధర్మమును సమీపించు ను, ఉధయపక్షములవారును సౌమ్యముగ ప్రవ ర్తించుటచే సమాధానము త్వరలో గుదురుటయ గాక, అది శాశ్వతముగ నిలిచియుండును. ప్రేమ ఎల్లెడల వ్యాపించి, సుహృద్భావము బలపడును.

అధికారులు సౌమ్యముగ ప్రవర్తించినపుడెల్ల గాంధీమహాత్ముడు వారి నభినందించుచునే యుండు ను. ఈ వారపు యంగుఇండియాపత్రికలో, బాం బాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనమును కొని యాడి యుండెను. రాష్ట్రప్రభుత్వములలో బాం బాయి ప్రభుత్వమువారు క్రిమినలు లా సవరణ చట్టము నమలులో జెట్టక ప్రశంసార్హముగ ప్రవ

ర్తించుచున్నారను నభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నది. గాంధీమహాత్ముని వాక్యముల నిట పడహించెదము. “ప్రభుత్వమువారు ఇతరులకు మార్గదర్శకులుగ నుండునటుల మిగుల యదృతముగ ప్రవర్తించిరి. వారు బర్మాలోని సమాజమును విడిచి యుండవచ్చును. వారటుల కావించి యుంకలేదు. వారికి ప్రచారకులైనవారో తెలియును. వారిని చాలకాలము క్రిందటనే రంగము చుండి తొలగించి యుంకవచ్చును. వారటుల కావించలేదు. ప్రజల సంచలనముతో వారు జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు. ప్రజలు సంసిద్ధుడగునపుడు, నిరోధించి యుండలేదు. వారి నడత నాకాశ్చర్యమును, గౌరవభావమును కలిగించెను. ఇప్పటివరకు ఉభయపక్షములవారును, ప్రాచీనకాలపు యోధులవలె ప్రవర్తించిరి. శాంతియుద్ధమునందు, పేరుగ జరుగదు. ఈరీతిని బోరాటము కొనసాగుచో, ఒక్కటే ఫలిత ముండును.” ఇరుపక్షములవారును, మహాత్ముడు సూచించిన రీతిని శాంతిమార్గముల నవలంబించుచో, ఎల్లర కనుకూల మగు పర్యవసానము వెంటనే చేకూరక మానదు. ఇప్పటికిని, రాజప్రతినిధి మరియొక మార్గము త్రొక్కుటకు వీలుగల దనియు, ఇందులకు మరియొక యవకాశ మొసగబడు ననియు, మహాత్ముడు యంగుండియా పత్రికలో వ్రాయుచున్నాడు. రీడింగు ప్రభువుగారి ఎదుట రెండు త్రోవలున్నవి. ఒక త్రోవ, ఫలవిరహితమును, అశాంతి ప్రవర్ధకమును, ద్వేషపూరితమును, దుఃఖపాతపు నగు నిర్బంధ మార్గము. రెండవ త్రోవ, ప్రయోజనకరమును, ఫలప్రదమును, శాంతియుద్ధోద్ధేశమును, సుహృద్భావ భరితమును, ప్రేమాపూరితమును సమాధాన మార్గము. గాంధీమహాత్ముని సయితము నిర్బంధించి, రీడింగు ప్రభువుగారు మొదటి త్రోవ త్రొక్కెదరా? లేక, సాఖ్యదాయక మగు రెండవ త్రోవ ద్రొక్కి, ఆంధ్ర దేశ గౌరవమును కాపాడెదరా?

వై వాక్యములను వ్రాసినప్పటికి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాంధీమహాత్ముని లేఖ కిచ్చిన జవాబు చేసినది. దీనియందలి యంశములను బట్టి రీడింగు ప్రభుత్వమువారు ఫలవిరహితమగు నిర్బంధపు త్రోవనే నడువ నిశ్చయించినటుల, స్పష్టమగుచున్నది.

ఆంధ్ర దేశ నిర్బంధములు

ఆంధ్ర దేశమునుండి నిర్బంధవార్తలు వెక్కులే తెంచుచున్నవి. ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నికగాంచిన వారినందరను పరుసగ నిర్బంధించుచున్నటుల కనుపించుచున్నది. రాజమండ్రి నాయకులగు కె. వి. ఆర్. స్వామిగారిని, అప్పలస్వామిగారిని, భ. మి. డి. పాటి సత్యనారాయణ, మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తి, బేతిన వీరన్న, డాక్టరు గురుమూర్తిగార్లను శిక్షించినటుల, ఇదివరకు ప్రచురింపబడెను. వీరిని నేను చెన్నపురి జయిలునకు తీసికొనివచ్చిరి. గుంటూరు వాలంటీరులలో ఇదివరకు శిక్షించిన వారినిగాక, చట్ట నిరసింహారావుగారిని మరి అయిదుగురు ప్రముఖులను శిక్షించిరి. నెల్లూరు నాయకులగు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, తిక్కనరపు రామిరెడ్డి, వేయూరు లక్ష్మయ్య, అప్పారావు సాహెబుగార్లకు చెరి యొకరికి సంవత్సరపు కఠినశిక్షను విధించిరి. విజయవాడ నాయకులగు అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులు గారికిని, అద్దేపల్లి రామశేషయ్యగారికిని, లక్కరాజు సత్యనారాయణగారికిని, చెరి యొక సంవత్సరపు విడిఖయిరు శిక్షను విధించిరి. వీరిపై, ప్రభుత్వమువారికి పన్నులను చెల్లించవలదని బోధించినటుల నేరము మోపబడినది.

తా మటుల బోధించి యుండలేదనియు, గాంధీమహాత్ముడు గాని జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీ వారు గాని తమ కట్టి యవకాశ మిచ్చియుండలేదనియు, కాశేశ్వరరావు ప్రభుత్వములను మట్టిమెంటులలో సూచించి యుండిరి. మ్యునిసిపల్ ఛైర్మనుగారి ప్రవర్తనము పట్ల అసమ్మతి తెలుపుటకు మాత్రమే, మ్యునిసిపలు పన్నులను చెల్లించవలదని వారు తెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమున కీయవలసిన పన్నుల గూర్చి వారు బోధించి యుండలేదు. అయినను వారిని సంవత్సరమువరకు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్లుగారు కారాగృహమున కంపిరి. క్రొత్త మ్యునిసిపలు చట్టము 1920 సం॥ అక్టోబరునందే అమలులోనికి వచ్చినను, మ్యునిసిపలు ఎన్నికల నింతవరకును జరిపియుండలేదు. సహాయనిరాకరణ వాదలు మ్యునిసిపాలిటీలో ప్రవేశించెదరను భయముండి యుండవచ్చును. విజయవాడ పౌరులలో నిందు మూతమున అశాంతి పెరిగెను. మ్యునిసిపాలిటీలో 24 స్థానములలో 6 స్థానములు చాల కాలము నుండి కాళీగ నుండెను. ఇరువురు రాజీనామా నిచ్చినను వారి స్థానములను మరల నింపలేదు. ఏడుగురు కౌన్సిలరుల కాలపరిమితి పూర్తియైనను, వారు సభ్యులుగనే యుండిరి. ఇందుకు అసమ్మతి తెలుపుటకు విజయవాడ పౌరులు ఈ సంవత్సరము జనవరి 20-వ తేదీన సమావేశ మైరి. వీరి తీర్మానము ననుసరించి, నలుగురు కౌన్సిలరులు రాజీనామా నిచ్చిరి. రాజీనామా నిచ్చిన సభ్యుల నభివందించుటకు 22-వ తేదీన మరల పౌరులసభ గూడెను. పౌరుల నేకులు సభకు విచ్చేసిరి. ఎన్నికలీలోపుగ జరిగిన దప్పు, 22-వ తేదీ ఫిబ్రవరివరకు పన్నులను చెల్లించకుండుటకు సభ్యులు తీర్మానించిరి. సంవత్సరము లీతీరున నుండు, విజయవాడ నాయకులను శిక్షించిరి. ఆంధ్ర దేశము తన ప్రముఖులను, ప్రచారకుల ననేకుల నీరీతిన కోల్పోవుచున్నందులకు విచారించ నవసరము లేదు. ఆంధ్ర దేశము కాంగ్రెసుసభాదేశమును పట్టుదతో నిర్వర్తించుచున్నందులకు అధికారులు చిత్తరీతిని గౌరవించుచున్నారు. ఆంధ్ర ప్రముఖులు తమ స్వతంత్రమును కోల్పోవుచున్న కొలదియు, ప్రజల స్వరాజ్యోత్సాహము హెచ్చుచుగాని తగ్గిపోవనేరదు. ఆంధ్ర దేశము ఈ తరుణమున, నిర్బంధములకు గినియక, అహింసానైతమును నిష్కర్షగ నవలంబించి, ప్రశాంతహృదయముతో తన విప్లవ క్రధర్యమును నిర్వహించి ధన్యత జెందుగాక!

అకాలమరణము

ఆంధ్రపత్రికను వారపత్రికగ బొంబాయి నగరమున ప్రారంభించిన దినమునుండియు, ఇప్పటి వరకును భూమెనుగనుండి కడు శ్రద్ధతో పనిజేయుచుండిన లవల వరదరాజులనాయకుగారు నిన్నటి దినము అకాలమృత్యువాత బడిరిని తెలుపుట కెంతయు చింతించెదము. వీరు మిగుల శాంతస్వభావులు. తాము నెరవేర్చవలసినపనిని ఉత్సాహముతో నిర్వహించుచు, సంపాదకవర్గమునకును, తదితరులకును మిగుల తోడ్పడుచుండిరి. నెనుకటి సోమవారమునుండి మాత్రమే, వీరు పనిలోనికి రాజాలకబోయిరి. ఇంతత్వరలో మరణ మాసన్న మగునని, యూహించుట కవకాశము లేకజోయెను. వీరి కుటుంబమునకు మాసానుభూతిని తెలిపెదము. వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూరుగాక!

పర్యవసానము

మూటాగూగారికి సార్వభౌముడు దర్శన మిచ్చినటుల విదేశ తంతివార్త తెలుపుచున్నది. పర్యవసాన మేమియో త్వరలో తెలియగలదు.

నూతనదృక్పథము

హిందూదేశము స్వరాజ్యమును బడసినగాని, అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయులను గౌరవింపరను సత్యమును, మొన్నటిసభలో యన్. శ్రీనివాసయ్యగారును, డాక్టరు మణిలాల్ గారును వెల్లడిజేసిరి. ఫిజీ దీవులలో పలుకష్టముల పాలయిన మణిలాల్ గారి విశ్వాసమును, నిరాకరింప వీలురదదు. సత్యస్వరాజ్యస్థాపనావశ్యకత ఓడి యొక ప్రబలకారణము గాదా?

గుంటూరు ఫార్మెస్టు వ్యవహారములు

విచారము

హెచ్. యస్. పీలుగారు గుంటూరు కలెక్టరుగ నున్న కాలములో, “గుంటూరు ఫార్మెస్టు వ్యవహారముల”ను శీర్షిక క్రింద 28-7-21 తేదీన ఆంధ్ర దైనికపత్రికలో ప్రచురింపబడిన లేఖయందు వారిని గూర్చి వ్రాసిన సంగతులలో అసత్యపు ఆరోపణలు గల వని, మాద్యుష్టికి దేబడెను. వీనిని ప్రచురించి నందులకు మేము మిగుల చింతించుచున్నాము. వై ఆరోపణలను ప్రకటించినందులకు, హృదయపూర్వక మగు విచారమును ఇందుమూలమున తెలుపుచున్నాము.

ఆంధ్ర దేశము మేల్కొనుట

గాంధీమహాత్ముడు

జనవరి 29:—

ఈవారపు యంగుండియాపత్రికలో గాంధీమహాత్ముడు వైశ్వికక్రింద, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకార్యదర్శననుండి అయినకు చేరిన రెండుతంతివార్తలను, ఎన్నోసార్లు పెడతెచ్చు వార్తలను పేర్కొని యనంతర మిట్లు వ్రాసిరి:—

వైశ్వికానికి కాపురలచర్యలను తీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి హక్కున్నదని నాయభిప్రాయము. వారియచాయమున కాటంకము కలిగింపవలెనని ప్రజల తేకగ్రీవముగ ప్రయత్నములు చేయునపుడు మామూలు కాసనముల నాత్మదల చేయుటకు గూడ వారికి హక్కున్నది అయితే పన్నుల నిరాకరించుంత యగ్రహము ప్రజల కుద్యమించునట్లు, తెలివిగల ప్రభుత్వమువారు కష్టత, చేయరనుటగూడ నిజము కాని ప్రజాభిప్రాయమును నిర్లక్ష్యముచేసి యడగద్రొక్క ప్రభుత్వమువారు స్వరక్షణప్రయత్నము జేయక తిమ్మన నశింపజేయ నీయదలని లెలపరాదు. కావున వారు తమయాదాయమును కాపాడజూచుట యల్పవిషయము. జప్తిచేయు భూములను నిష్కృజాతులవారి కిచ్చెదలని విషయమునుగురించి గూడ పిచ్చి యాక్షేపాలు జేయగూడదు. ఈ యేర్పాటు యరుపక్షములవారి కనుకూలమయి యుండవలెను.

అహింసాధర్మ మవలంబించి యాస్పితార్థ సిద్ధికై సర్వము కోల్పోవుట కసహాయవాదు లేర్పరచుకొనినారు. కావున తమ యాస్తిని విక్రయింప నీయవలెను. పన్నుల నిరాకరణోద్యమమును విచ్చిన్నము గావించి వనూళ్లను కాపాడుకొనుటకు లెగిన ప్రయత్నము లన్నియు ప్రభుత్వమువారు చేయవలెను. ఇప్పుడేసిన భూములను నిష్కృజాతులవారు కొనుగట్లు చేయుట తప్పుదోదేశము. మన మభివృద్ధినికొని తీసికొనినమట్టుకు యత్నించుచున్న నిష్కృజాతులవారు జప్తియైన భూములను తాత్కాలికముగ నాక్రమించుటకంటె గొప్పకార్య మేమున్నది.

‘తాత్కాలికము’ అని యేల చెప్పుచున్నాననగా, స్వరాజ్యము రాగనె, తమయాత్తులు తమకు గౌరవముతో సహా వచ్చునని తెలిసికొనదగినంత ప్రస్తుత మాక్రమణలోనున్న వారికి యద్యదములో నమ్మక ముండవలెను. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వారు తమచదరంగములో బండ్లుగ నుపయోగించుచున్న నిష్కృజాతులవారి కప్పుడు కష్టము కలుగజాలదు. ఏలననగా వారిక్షేమ మారయుటయే స్వరాజ్యప్రభుత్వమువారి ప్రథమ కర్తవ్యమయి యుండును. ప్రభుత్వమువారు తీసికొనుచున్న యవసరచర్యల విషయమింతవరకు చర్చించితిని. వారికి పట్టినభయము చూడగా చేసిన యపరాధములు వారిహృదయమును పీడించుచున్న వని కన్నట్టును ప్రజాహితములన తమసామ్య చేరునని వారికి నమ్మకములేదు. కావున నిర్బంధములమీదను యాధారపడవలెను. తమ

చెన్నైలో ఆంధ్రశాంతి సైనికులు:— కనీసము
సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పచ్చయప్పకళాశాలాభవన
మునదేవుని గడ్డి రంగయ్య నాయకుగారు, గంటి మార్యనారాయ
ణశాస్త్రిగారు, సీతాశామయ్యగారు మున్నగు ఆంధ్రశాంతి
సైనికులు హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమును గూర్చియు,
విదేశపత్రబహిష్కారము, స్వదేశపత్రధారణమును గూర్చి
యు, మద్యపానవిషేధము, అస్పృశ్యతలనుగూర్చి రాత్రి 8
గంటలవరకు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. ఆదివారము సాయం
కాలము 4-30 గంటలకు శామలకారు పేట ఆ
నందభవనము వద్ద సురాపానవిషేధము విదేశపత్ర
బహిష్కారము, స్వదేశపత్రధారణములను గూర్చి ఆంధ్రభాషలో గంటి
మార్యనారాయణ శాస్త్రిగారు, హిందీభాషను నగసింహకర్మ
(గుజరాతీ శాంతిసైనిక) గారు, బ్రావిదభాషను బాలకృష్ణ
14 వర్సముల గుజరాతీబాలుడు) గారు గంభీరముగ నుపన్య
సించుచుండ పోలీసుజనులు 2క మహ్మదీయపోదరుకు సి.
వి. డి. గారువచ్చి యిచ్చట నుపన్యసించువాడడు అని చెప్పిరి.
అచ్చటజనులు సుమారు 300 మందియుండిరి. పోలీసువారునిషే
దించగానే 2ను లమిలోత్సాహముతో. మహాత్మాగాంధీకై,
పోలీసుపోదరులకుకై, అనుభవములతో శాంతముగనుండిరి.
అచ్చట జనులందరు ఏకగ్రీవముగా నచ్చటనే యుపన్యసించవల
సిందని కోరగా “ఇచ్చట ను ప న్య సీ ం చుటకు
పోలీసువారి హుతుములేదు గాన తమరందరు బ్రాహ్మమై
వానమునకు విచ్ఛేద్యకలయునని యుపన్యాసకులు కోరగా వారి
కోరిక నంగీకరించి పూర్వపుజనమునకు ద్వీగుణముగా జాతీయగీ
తులు పాడుచు మైదానమునకు విచ్చేసిరి. అచ్చట రాత్రి 8.0
గంటలవరకు హిందీ తెలుగు బ్రావిదభాషలలోను దీర్ఘముగ నుప
న్యసించిరి. పిమ్మట విదేశపత్రధారణమును గావించి జయజయ
పూర్వములతో సభ ముగిసినది. శాంతి సైనికుడు.

క్రొత్తపోపు - ప్రపంచశాంతి

జనవరి 21: - అమెరికా కార్మికుల సమ్మెలు ముగిసిన వారైనా క్రొత్తపోపు సమ్మెలు జరుగవు. వారు క్రొత్తవా రమూనాను కోరుతున్నారని తెలుస్తున్నది. అంగ్లేజీలు కార్మికులను ఇబ్బందికొల్పేందుకు కానివారిని పోపుగా నేర్పకొనుటకు ప్రయ త్నించుచున్నారని కోమలాద్వైతం ప్రాయశాన్యం.

జెర్మనీయు డచ్చివాని సెనెనెను పోపుగా నేర్పకొనిన గూడ నది క్రొత్తయారముగ నుండు ననియు, ఇదివరకే అల్లకల్లోల ముగన్న యూరపునందు ఇంకను యెక్కువయకాంతి ప్రబలు ననియు నా పులికలు ప్రాయశాన్యం.

బ్రిటిషు రాజకీయములు

బర్మిన్ హామ్స్ ప్రభువు - కొయలిమనుషులు

ఫిబ్రవరి 1: - బర్మిన్ హామ్స్ ప్రభువుగారు లండనునం దుపర్యవేషించు నిట్లు నుడివారి: - గడ్డిను సంఘమువారి నివేదికను ప్రయోచించుటయం చాలవలయు అని గెను. అనివేదికలోని సైనిక విషయములను చర్చిల్లక మిలేవారు గతమును వారములనుండియు పరిశీలించుచున్నాడు.

కొయలిమనుషులు ఆంగ్లేజీయులను ప్రస్తుతస్థితియం దత్యంతావేశ్యము. ముందుముందు క్లిష్ట కాలములు రాను న్నువి. దానికితోడు దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితి గూడ చాల క్లిష్టముగా నున్నది. ఒకవైపున కార్మికసమస్య బాధించు చున్నది. మరొకవైపున ఈజిప్టు, భారతదేశములందు బలవంత ములగు సామ్రాజ్యములు ప్రభుత్వము నెదుర్కొను చున్నవి. కార్మికపక్ష మొక్కటియే కొయలిమనుషుల భయము గొలుపుచున్నది యుద్ధానంతరము, దేశ పునర్నిర్మాణవిషయములందు వారి వర్తన కలన వారు సామ్రాజ్య కార్యనిర్వహణకారము వహించుట కనర్హు లని రుజువయ్యెను. కొయలిమనుషులు కృత్రిమముగా, క్రే, రాబర్టుసిలింగార్డు కలసి వేరొకపక్షమును యేర్పాటుచేసెద రనుట హాస్యాస్పదము. ఆ అత్యక్తరాజకీయములవలననే యుద్ధ ము తలపెట్టెను. ప్రస్తుతపక్షమును వదిలివేసి క్రొత్తప్రభుత్వ మును యేర్పాటుకొని పార్లమెంటు ఆక్షును రద్దుచేయవలె నని కొందరు యూనియన్లును నూచించుచున్నారు. అది సరి గాదు. ఆచట్టమునందు మార్పులను కొన్నిటి నేర్పరపవలెను. ఆచట్టమునందు మార్పులు గలిగింపవలెను.

కార్మికపక్షము - భారతదేశము.

ఫిబ్రవరి 2: - మాంచెస్టరు నగరమున ఆర్థరు హెండర్స నుగారు కార్మికపక్షమువారి కార్యవిధానమును కల్పించుచు నందలి ఈ ముఖ్యవిషయముల చెలిసిరి: - అంతర్జాతీయకాంతి స్థాపనను రహస్య యుద్ధం బడికలను గావించు కొనకుండుట, ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము, భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనమొనగుట, ప్రత్యేకహక్కులను రద్దు చేయుట, సాంఘిక బాధ్యతల గౌరవించుట మున్నగువానికొరకు కార్మికపక్షమువారు పాటుబడెదరు.

కొయలిమనుషులు త్వరలో భగ్నమైపోవుచున్నదని వారు నుడివెరి.

ఫిబ్రవరి 2: - మాంటాగూ గారికి రాజుగారు దగ్గర మొసంగి సంప్రదించిరి.

వేతనములకు గురించినయంత్రు పీఠలన జగ్మనీయందు రైల్వే వనివారు సమ్మెకట్టిరి. ఆహారపదార్థములు కామలమిదుగా కొనిపోవుదునున్నది. దక్షిణ జర్మనీయందీ సమ్మె లేదు.

అస్ట్రీయాలోని వియన్నాలోను, న్యూయార్కునం దును జైల్లులయందా తీరముగనున్నది.

మిత్రమండలివారమెరికావారి కేయలసిన ఋణమునకు నూటికి 5 వంతున వడ్డీవేయుటకు అమెరికావారు సమ్మతించిరి. మిత్రమండలివారు క్లిప్రభువాయిదా మొత్తమును అనగా 100 లక్షల పౌనులకు ఏమిలుమానమున ఇచ్చివేసెదరు. అమెరికా వేరెటువారు కడ్డిని సగమువంతున తగ్గించుటకు ఆలోచించు చుండిరి. ఇంగ్లండుకీటిషు అధికారులు తమకృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

ఇదివరకు అప్పులపై లీషియాయందు కొంతమంది జర్మను ఖట్టాదులు పరాసుబారకీయలపై గావించిన దొంగిలక్కన ప్రహర మియవలసినదనియు జ్యూడోఫులను విడిపింపవలెనని దనియు పరాసుప్రభుత్వమువారు జర్మనుప్రభుత్వమును గోరిరి.

ఫిజీ భారతీయులు.

మణిలాలుగారి ఉపన్యాసము.

ఈవారము సామంతము 1 1/2 గంటలకు మొంటురోడు మహాజనసభాసమండలముందు డాక్టరు డి. మణిలాలు ఎం. ఎ. యల్. యల్. డి. బారెట్టరుగారు "ఫిజీ భారతీయులు"ను గురిం చి గంభీరముగ 1 1/2 గంటలపాటు వైగా నుపన్యసించిరి. డాక్టరు మణిలాలుగారు ఇటీవల ఫిజీ, సింహళము మున్నగు బ్రిటిషు వలసదేశములన్నిటినుండి తలుచుకొట్టబడిరి. అచ్చటి భారత కూలీలదుఃపలను గురించియు, భాగ్యశ్రీల దుస్థితిని గురించి యు, తాము వారికి ఒకర్యులగిన మహాపకారమును గురించియు మణిలాలుగారు వివరములను తెలిపిరి. మణిలాలుగారు ఖద్దరు చొక్కాను (బుఖా) పెడతగ్గలనుండి పాదములరక్తక్లేదగుకొని యుండిరి. సభాభ్యుత్తర వహించిన శ్రీమాన్. యస్. శ్రీనివా సయ్యంగారుకూడ ఖద్దరు వస్త్రధారణము చేసియుండిరి.

సభ్యులబెంచినవారిలో చక్కతయ్యకట్టి, సత్యయ్యార్ క డి. గోపాలస్వామిమొదలగు, సి. వెంకట్రంగయ్య వాయుడు, బాలాబసాదేవి మున్నగు ప్రముఖు లుండిరి.

శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

సభాభ్యుత్తరము ప్రారంభమున నిట్లు చెప్పిరి. "డాక్టరు మణిలాలు ఎస్కో" నేను మితువల్లించుట అవసరము. అతని ఫిజీ, సింహళదీప్తములను శాంతిఅవ్యాసముతో నాదరించినది జగద్విఖ్యాతము. మిరతని ఉపన్యాసమును విన్నయెడల, అతడు భారతీయుల కొనర్చుచుండిన నేత, భారతదేశము ఆంగ్లాసామ్రా జ్యములో నెట్టిస్థానము నలంకరించుచున్నది మున్నగు సత్యవి యములు మితు బోధపడాలవు.

నేను నవీనజాతీయాభిప్రాయములు గలవాడను. భారత దేశమునకు స్వరాజ్యము లభించకమునుపు, మనదేశమునకు ఆంగ్లా సామ్రాజ్యములో నెలాటిపర్యాయం ఉండదని నానిశ్చితాభిప్రాయము. (వివడి, వివడి) స్వరాజ్యసంపాదనకుగాని, వలస దేశములందలి భారతీయుల దుస్థితిని తొలగించుటగాని ఇతరజాతులతోబాటు భారతీయులకు సరిసమానపు గౌరవముం దుటగాని విదేశముల ప్రచార మనవసరమని నా దృఢాభిప్రాయము. ఇట్టి దుర్భిలాప్రాయములు మనకు పూర్వముండెడివి. దేశమందలి జాతియోధ్యులముమీద మనదృష్టిని త్రిప్పవలెను. ప్రభుత్వమువారి నిష్పంధాత్మములకు మన మెంతమాత్రము వెఱచుట లేదని ప్రకటించుటయే స్వరాజ్యమునకు మన ముపదిహార ములో నున్నా మని ఋణాభిప్రాయమును చెప్పిరి.

మణిలాలుగారు తమపరిశ్రేణిత్వమును, ధామను, విద్య ను, యావచ్చ కిని పరోపకారమున కెట్లు వినియోగించిందో నేను వర్ణించ నవసరము. బొంబాయి రాష్ట్రములో బాధిష్టకావనిచేసి కొటిశ్వరుడు కావలెనని అతడు మొదట ఆశపడెను. అతనినన్ని టిని వదలుకొని, అతడు మనసోదరులకు సహాయపడుటకు వలస దేశములకు వెదలెను.

నేను, మనరాజధానివాస్తవ్యులను, జగద్విఖ్యాతి గాంచిన సుప్రసిద్ధులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి మహాపకారమును, దేశ సేవను ప్రశంసించబాలను. (ఁపు) అతడు త్రికణాశుద్ధితో కనిచేయించుడంచుచుగాని అసనివిశ్వాసము నాకులేదు. అత నియత్నములు విజయము గాంచబాలవు. ఇప్పటికే నందు చాల వరకు అవజయములను గాంచెను (హర్షము)

డాక్టరు మణిలాలు.

సభాభ్యుత్తర, పోదరసోదరీ మణిలాలు, భారతదేశపు సేవకులలో కీర్తిలబ్ధుడగు నేను చేసినవనిని అభ్యుత్తరము దుతిం చుటనాకు కొంత మనోధైర్యమును కలిగించుచున్నది.

మోరెషసుకు వెళ్లుట

మోరెషసులో మనదేశీయుల దురవస్థలను తొలగించి, వారికి అన్నివిధముల లోడ్వడరలెను సదుద్దేశముతో నే నచ్చటికి వెళ్లినవాడనుగాను. అచ్చట చెండుమూడెండు బాధిష్టరు పనిచేసి, ధామ నాల్గించి, బొంబాయిలో నెచ్చటనైనా బారి ప్రవహిని సాగించవచ్చునని ఆశపడి నేనచ్చటికి వెళ్ళిరి. అచ్చటికి వెళ్లినపిమ్మట నాకు కూలీల దాస్యమునుగురించిన దుఃఖ సలు బోధపడెను. దాస్యపుకూలి అంగా నేమా నాకు తక్కువ ర్యము తెలిసినది కాదు. అచ్చటికి చేరిన ఆటు, ఎనిమిది మాస ములలోగా నాకు పీఠిచరిత్ర సంపూర్ణముగ తెలియలేదు.

కొందరు సంయుక్తరాష్ట్రములవారచ్చట కూలీలని చేయుచుండిరి. వారికేములలో నేను వాదించవలసినదని వారు నాదగ్గరకు వచ్చెవారు. వారికి భోజనానికి వియ్యము మున్నగు భోజనపదార్థములు, చేరే కూతి రొక్కము ఇయ్యబడుచుండెను. వీరికి ఇంకేమి తక్కువ? అ

టుతివానికి వియ్యము, ఇటు అనుభవించడానికి రొక్కము అని నేను తలపోయుచుంటిని. ఒక చిన్న భారతీయుడు మీరు చెప్పేదినిజమే గాని, మమ్ములను గురించిన కాననమును మీరు చూడలేదు. కాబోలెను. నేనంతట ఆంగ్లేయును కఠించగానే వారనుభవించెడుకష్టములు నాకండ్లయొక్క గ న బ డ సాగె ను. వారికేములో నేను గలిచితిని. మీరువార అనేకమంది భార తీయులు తమ కేసులతో నాదగ్గరకు బయలుదేరి వచ్చుచుండే వారు. ఒకసారి వీరికి కూలీలను పంచిపెట్టెను ఆంగ్లేయుడు (ఒక వర్సరు)యునుస్వామి అనునతని ఇనుపకరతో శాదెను. అతనితల మీదినుండి రక్తము ప్రవాహముగ కారుచుండుటను జూచి ఇతర భారతీయులు కొబోదీపిరులై, ఆ ఆంగ్లేయుని తిమిరి. వారతనినితిరిగి కొట్టిరి. నేను భారతీయుల పక్షమున కొద్దుకు వెళ్ళివాదించితిని. తొటలయమానము ప్రభుత్వమువారు నన్ను జైదీపించసాగిరి.

భారతీయుల గురించి అచ్చటి వారాధికారిలో వాగ్ధ సములు వాయబడుచుండెను. నేను తిరిగి భారతీయుల పక్ష మున వారాధికారిలకు ప్రత్యుత్తరములను బంపుచుంటిని. ప్రతి కాశికారు లిట్లు మచ్చినచో నాప్రత్యుత్తరములను ప్రకటించు చుండిరి. అనేకమాసలు నాలేఖలను నిరాకరించుచుండిరి గాన నేను నాస్వంతవారాధికారులకు ప్రకటించసాగితిని. ఆపత్రికకు చం దాదారులు ఆతి స్వల్పము. నవ్వును వచ్చిరను నేను పత్రికా నిలుపలేదు.

భారతీయుల దురవస్థల నేలగు తొలగించగలనాయని నేను యోచించి, భారతదేశీయ మహాభయోక్త గలనాను గ్రామీనులు ఉత్తమమార్గముని తీర్చించితిని. 1910 లో నేను వియూజేతి ఇన్స్టిట్యూషన్, మహాత్మ గాంధీగారి కగ్గరకు వెళ్ళితిని. అతడు నావిషయమై గోపాలకృష్ణ గోఖలే మహానీయున కొక లేఖన వ్రాసిఇచ్చెను అబ్బాయితోనేను అలహాబాదులో జరుగ బోవుచున్న జాతీయమహాసభకు వెళ్ళితిని. బొంబాయి నాయకులు నాప్రయత్నములను ఎ గ తా లి చేసిరి. గోఖలేగారు నన్నుదరించి, నన్నుగురించి సభాభ్యుత్తరలకు సరివిల్లియం వెస్ట్ కు గాని చెవిలోనేమో ఊడిరి. నేనంతట సభలోను పస్య సిందితిని. అనేకమంది నాయకులంతట నామహాయముచేసెద మని వాగ్ధానము చేసిరి. అంతటనేను కలతాకువెల్లి సామ్రాజ్య కాననభా సభ్యులగు గోఖలేమున్నగు సభ్యులనువీడించి, ఈ దాస్యపు కూలీల దృతి తీసివేయవలెనని ప్రార్థించితిని. వారు తమకు వీలెంతో సహాయము చేసెదమనిరి.

కార్మికలు వైద్యకళ: - 4 వ తేది సాయంకాలము గోగల్పాషే ప్రభువుగారు కలకత్తాలో కార్మికలు వైద్యకళ, ప్రాపికలు మెడికల్ నైజిక పాఠశాల, ప్రారంభ మహాత్మ్య ము వైద్యకళ నూరుమంది రొగ్గులగుంటకు అకాకా మేగ్ని రుపడినది. పాఠశాలకుందరి కొర్రుములు చెప్పటకు ఏర్పా టులు చేయబడి డి. ఇదికాక పరిశోధనకై కొన్ని ఏర్పాటులు కూడచేయుచుండినది. ఈ ప్రతిష్ఠాపన సరీ రియన్దార్దరొగ్గుగారిని విగళములోసంగినవారిని ప్రశంసించి పాఠశాల వైద్యకళ అభి వృద్ధి గోరుచు చిన్న ఉపన్యాస మొసంగిరి.

చాలభారతి సమాజమువారు
చెడవాడ మెలవరం లులో
బుధవారం - చూడతగిన వాచక రాత్రి నేడే
8-2-22 సా విత్రి
కేటు: రు 2.0-0, 1.8-0, 1.0-0, 0.8-0,
స్త్రీలక: - బెంచి రు 1, చాప రు 0.8-0.
కె. వట్టాభి రామయ్య, మేనేజరు.

నూతన ప్రంధము
గాంధీ మహాత్మ్యని చే
కవిత మగు
నాచెరసాల అనుబీవము
దక్షిణాఫ్రికా చెటసాలలో నుండినపుడు మహాత్మ్యుని యనుభవములు, ఆంధ్రులెల్లరు గమనింపదగినది.
వెల ప్రతి 1-8 0-12-0; 6 ప్రతు లొకపర్యాయము తెప్పించుకొనిన తపాలాఖర్చు మేమే భరించెదము.
వర్తకులకు మంచి కమిషన్ యిచ్చెదము.
యం. ఆర్. కృష్ణ రావు అండ్ కంపెని, నెల్లూరు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

సి. ఎస్. ఆండ్రూసుగారు

హిందూ ప్రతినిధి, సి. ఎస్. ఆండ్రూసుగారిని దర్శించగా నీవిధిగా సంభాషణ జరిగెను:-

ప్రశ్న:- తూర్పు ఆఫ్రికా సమస్యనుగూర్చి తమ యుద్ధే మేమి?

జవాబు:- ఈ సమస్యలో నున మితివర కెన్నడు నశభవించని మితి సంభవించినది. ఇన్ని దినములనుండియు నిట్టి దుస్థితి సంభవించునని భయపడుచునే యుంటినిగాని కలనీయ లాభీనువానికి బుద్ధిమందిరి, జాతిభేద వైషమ్యము తొలగునేమో నని ఆప్య డబ్బు డానపడుచుంటిని. కాని డిలమియడ ప్రభువు ఆంగ్లేజీయులకు పోవు టనధము తెచ్చివెట్టినది. తూర్పు ఆఫ్రికా అనధికార విరోధియులలో నీయన నాయకుడు. ఆయన కచట లక్షలకొలదియులగు భూస్థితియున్నది. ఆయన కాంగ్లేజీ ముసగుడ మంచులకుఁబడియున్నది. ఎండనులో జరిగిన తూర్పు ఆఫ్రికా విందుకుగూర్చిన తంతివార్తను జూడగా ఆయన చర్చిలుగాని స్వాధీనము చేసికొని కలనీయలు కా క్యరర్చి గారిని తూర్పు ఆఫ్రికా కెల్లవారి యభిప్రాయములకు ద్రిప్పె నని తేలుచున్నది. ఈ యభిప్రాయ మేమనగా భారతీయులు వలసపోవుటకు సంపూర్ణ సావితేయుటయే. ఇక్కావ్యమున, భారతకు కట్టవలసిన సామ్యు నధికము చేయుటచేతను, భారతీ యులకు ఆంగ్లేజీవ చదువుటయు, మాట్లాడుటయు వచ్చి యుండవలెనని నియమించుటచేతను సాధింపబూనుదురు. భార తీయు లసరేరాకుండ చేయుటకు వీలగునట్టి చిజరనియమమును తయారుచేయుదురని మన యనుభవమునకు తెలియుచున్నది. డిలమియడు ప్రభువుగారు నిష్కపటముగ, భారతీయు లసరే రాకుండ చేయుదురని నమ్ముచున్నా నని చెప్పెను.

ప్ర:- చర్చిలుగారి యభిప్రాయము నామోదింతురా?

జ:- ఆయన యుపన్యాసమును మాడగా నిట్టి యభి ప్రాయముతోనే యున్నాడని తోచుచున్నది గాని దానిని వా చాభివ్యుతో గాచినాడు. ఆయన వాక్కుల గూర్తాము పరిశీలించుటగా నిట్టి యభిప్రాయమును చర్చిలుగానే యుపక్ర మించినట్లు కనబడుచున్నది. ఆయన తూర్పు ఆఫ్రికాకు పంపిన రహస్యపత్రమును నాకండ్లతో చూచితిని. దానిలో భారతీ యులు కట్టవలసిన భరావతు సామ్యు 750 రూపాయలవరకు సుండవచ్చునని. ఆంగ్లేయు భాషాజ్ఞానియను ముండవలె నని నూచింపబడినది. ఇట్టి నియమములకు భారతీయులను పూర్తిగ నిషేధింపవచ్చును. పంజాబునుండి యంగ్లేజీయులకు పోవు పనివాం ద్రుందరినియమము పూర్తి చేయు తెట్లు? కచ్చి, కతి వారు, నూరకు, బొంబాయిలకుండి వచ్చు చర్తకులును ఈ నియమముల పూర్తి చేయు తెట్లు?

ప్ర:- అవును. దానికర్థము సంపూర్ణ నిషేధమే. పీఠ భూముల విషయమేమి?

జ:- ఈవిషయ చుభుస్థితియందున్నది. ఈపీఠభూ ములలోనికి భారతీయులెక్కిపెట్టెను. దానియకుండ చేయుట సునిశ్చయమని చర్చిలుగారు ప్రకటించిరి. అనగా ఇటలీవారు, గ్రీసువారు, బ్రిటీషువారుల కాకపోయినను పీఠభూములు సంపాదించవచ్చును గాని బ్రిటీషువారు లయిన భారతీయులు సంపాదించుటకు వీలులేదు. చాలావంది ఆంగ్లేయులు పీఠ భూములలోని తమ యాస్తులను భారతీయులకు విక్రయించుటకు సంసిద్ధులయి యుండవచ్చుననివా రాటంకపరచుచున్నారనుట నాకు స్వాభవము. నీనివిట్టిమాడ జరుగుచున్న యన్యాయ ము బోధపడగలదు. ప్రభుత్వాటంకము రాశ్వతముగ నుండిన చర్చిలుగా రిప్పుడు మనకు చెప్పుచున్నారు.

ప్ర:- దీనియ: తకు ఫలిత మేమి కాగలదు?

జ:- ఫలితమేమియున్నది? తూర్పు ఆఫ్రికాలో స్థాపిత మైన భారతీయహక్కు లన్నియు నాశనమగుటయే. విరోధియను హక్కులకంటె భారతీయహక్కులే పూర్వ స్థాపితములు. వీలనన ప్రపథమమున భారతీయులే యధికసంఖ్యాకు లుండిరి. భార తీయ ఖాతావారులు లేకపోయినయెడల వర్తకముచేయుట భారతీయులకు దుర్లభము. విరోధియులపుడే భారతీయసామ్రా థను నిషేధించుట ప్రారంభించినాడు. ఈ రీతిగా భారతీయ హక్కులు నాశన మగును.

ప్ర:- ఈ గాంధా విషయమేమి?

జ:- విరోధియుల కిప్పుడు ప్రత్యేకింపబడిన పీఠభూముల గుండానే ఈ గాంధాకు పోవలసియున్నది గావున ఈ గాంధాలో

భారతీయు లుండగల కాలముగూడ సంతోషమున కడిగి ఈ గాంధాలో భారతీయులకు విశేషముగా ప్రతివ్యాపారము తో సంబంధ మున్నది. ఈ వ్యాపార ములో భారతీ యులు చాల వృద్ధిపొందగలరు. వీలనన ఈ గాంధాలో ప్రపంచ ప్రసిద్ధమైన ప్రత్తిపంట యున్నది. ఇప్పటికి మహాపతికభాగమీ వ్యాపారము భారతీయులచేతులలోనున్నది. కాన్యా గొప్పతూ త్పు ఆఫ్రికా రాష్ట్ర సంఘమున కాటపట్టు, కాన్యాకు మఖ్య పట్టణమయిన నైరోబీ, యాసంఘమునకు ముఖ్యస్థానమయిన యెడల భారతీయుల యభివృద్ధి కంటె నష్టముకలుగునదియు వా లోచింపవచ్చును. ఈ ముఖ్యస్థానమందు ఈ గాంధాలో భారతీయ వ్యాపారులకు రకరకములయిన యాటంకములను కల్పించి బ్రిటీ షువర్తకుల కనుకూలమయిన పన్నుల బాబితా తయారు చేయ వచ్చును. ఈద్రము లేకపోవుటచేత నీభావతీయ ప్రత్తివ్యాపార ము నశింపగలదు.

ప్ర:- టాంగన్యీకా విషయమేమి?

జ:- దీని విషయములో చర్చిలుగారు వివరీతాభిప్రాయ ములై యున్నారు. అది కానికసంస్థానము. అధినివేకరాజ్య మెంతమాత్రము గాదు. అయినను దానిని గూడ తూర్పు ఆఫ్రికా సంఘములోని మాతృవలెనని ఆయన సంకల్పించినాడు. టాంగన్యీకాపైని కాసమును మార్చుచేసి జర్మను నైర్యతి ఆఫ్రికావంటి కాసమునకే చేయవలెనని ఆయన యుద్ధేకమని తోచుచున్నది. ఈ రాష్ట్రము నిప్పుడు స్థిరముగ దక్షిణాఫ్రికా సంఘములో చేర్చి వారు. అట్లే టాంగన్యీకాను తూర్పు ఆఫ్రికా సంఘములో చేర్చు రని నమ్ముచున్నాను.

ప్ర:- దీని ఫలిత మేమయి యుండును.

జ:- ఇట్లు చేసినయెడల భారతీయులకు చాల నష్టము కలుగును. కాసము ప్రస్తుతమున్న స్థితిలో భారతీయుల స్వత్వ ములు రక్షితమయి యున్నవి. కాని తూర్పు ఆఫ్రికాలో చేరిన యెడల తూర్పు ఆఫ్రికావారు భారతీయుల రాక నిషేధించుదురు. దాతెస్సలము లేవుమీదగా టాంగన్యీకాకు పోవుటను గూడ నిషేధింతురు గాన భారతీయులకు నష్టము రాకతీరదు. ఆసముద్రపు బొడ్డున యెచ్చటను భారతీయులు దిగకుండజేయుటయే డిలమియడు ప్రభువు పక్షమువారి యభిప్రాయమని నాకు బాగా తెలియను. కావున, టాంగన్యీకా, కాన్యా రాష్ట్రములలో భారతీయులు దిగకుండుటకు వారికి చేరనయిన యత్న ము లన్నియు చేయుదురు.

ప్ర:- కావున చర్చిలుగారి యుపన్యాసములన తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులచరిత్రలో గొప్పమార్పు జరుగు నని మీ యభిప్రాయ మున్నమాట.

జ:- ఇంతకంటె వేరు యూహించుటకు వీలు కన బడుటలేదు.

ప్ర:- ఇప్పుడు కర్తవ్య మేమి?

జ:- ఈ పరిస్థితులలో నొక్క తుణుకున యూర కుండరాదు. అదృష్టవశమున ఈ విషయములో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజాపక్ష మవలంబించియున్నారు. కావున రీడింగు ప్రభువు రాజ్యపరినిధి పదవి నలంకరించునపుడు వాదానము చేసిన జాతిభేద రాహిత్యమును సంపూర్ణ సాచరణలోనికి తెచ్చుటకు యత్నించునని నమ్ముచున్నాను.

ఆంగ్లో రాష్ట్రాలండ్

దశమైన ఆర్థిక కాలము పైన 20⁰ + 15⁰ వైజు రెండు రంగులలో మూడించబడియున్నది.

చట్టము చేయుటకు ఆనుకూలముగా నుండును.

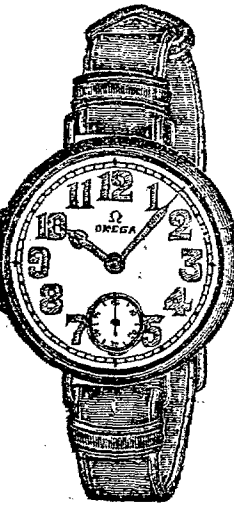
ముస్టాఫా కేమల్ పాషా, ఆబ్దుల్ మాజిద్ యునరాజు మూఫ్తీ పాషా, జోర్ సామిదే, తుర్కి విద్యాశాఖ మంత్రిని ఆంగ్లో రాష్ట్రమును, ఇతర తుర్కి శత్రు ప్రధానులు, మున్నగు వారి పటములుగలవు. భర 1 కి 0.8-0, 6 కి రు 2.3-0, 12 కి రు 4.2-0 100 కి రు 20 నూటికి వైగా ఆర్డరు యిచ్చువారికి వారి పేరు విలాసము ఉచితముగా అచ్చు చేసి ఇవ్వబడును. మె సర్దుమహమ్మదాలి మేకతాలి, సి. ఆర్. దాసులజపతిరాయి, పండిత మోతీలాల్, నెహ్రూ, మున్నగువారు కారాగృహములో నున్నట్లు అచ్చు చేయబడిన శేషవశ క్యాలండ్లు మానద్రున్నవి. 1 కి భర 0.4-0, 6 కి రు 1.0-0, 10 కి రు 12.8-0 వైన తెలుపబడినవారి పటములు, ముస్టాఫా కేమల్ పాషాగారి ప్రత్యేక పటములు కూడ మానద్ర గలవు. 1 కి భర రు 0.2-0 12 కి రు 1.0-0, 100 కి రు 6.1-0 సగము సామ్యు అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. పోస్టు ఖర్చుల ప్రత్యేకము సబ్విజంట్లు కావలెను. ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Agents, The Muhammadan Office, Royapetta, Madras.

రాజకీయ గ్రంథములు

- 1. మద్యపానము (వ్రతావరణ్ణి) 0 10 0
2. తిలకుగారి సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు 2 4 0
3. గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
4. స్వతంత్ర జీవనము 0 8 0
5. ఆంధ్రమాత (రాజకీయ నాటకము) 1 0 0
6. స్వరాజ్యధ్వజము నాటకం 0 12 0
7. స్వరాజ్యరథము (నాటకము) 0 8 0
8. గాంధీ మహాదయము (నాటకం) 0 8 0
9. గాంధీ విజయము నాటకం 0 12 0
10. కలియుగ వ్రహ్మద నాటకం 0 10 0
11. స్వరాజ్యధర్మము ,, 0 8 0
12. గాంధీగారి హైందవ స్వరాజము 0 8 0
13. గాంధీగారి ఉపదేశములు 0 12 0
14. గాంధీగారి ఆరోగ్యదర్శిని 0 8 0
15. భారత స్వాతంత్ర్యము (ఆంధ్రమాను) 0 6 0
16. తిలక్ శతకము 0 4 0
17. స్వాతంత్ర్య సంజేశము 0 6 0
18. భారతవస్తు పరిశ్రమల చరిత్ర 0 8 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయ గ్రంథములన్నియు మా ఎడ్ల దొరకును. (3402) ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము, 17, వారాణసు మండలిది, మదరాసు.

మా గడియారము కొన్నవారికి క్యా రెండ్రు బకటి యినాం నికే సిల్వరు ఓకే ఫేసు రాండు వైజు 12 వ రీలీము Worthy lever Radium (అతివిలువగల రీలీము) రేడియం, పూర్తి క్ల్యాయ ల్యుమిన్యెస్సెంట్ లోలాపు, Flexible loops కంగునట్టి ఉంగరములు, మున్నగునవి గల ముంజేతి గడి యారము చేతికి కట్టుకొనుటకు వోలకట్టుతో సహా పోస్టే జి కలిపి ధర 1-2 రు 16-8-0

రెండు సంవత్సరములు పూచీ యివ్వబడును [3808] RATNA WATCH Co., The Right House for Watches and Clocks. 93, China Bazaar Road, Madras.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృద్ధి మాన్యులునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రికాత్మము, భూరైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి సిట్లకేక రహా ములు విశిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయమచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, శివముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ మును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేజర్ చేయగల రని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనికల రూ 4.0-0 లు. (2112-688) డి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, 20 గో. (గుంటూరుజిల్లా)

Wonderful Leprosy Cure. "కుష్మరోగ నివారణి"

ఒక మహాత్మునివల్ల అభించినది. అష్టాదశవత్సరములను, యేబాతి నవాయనయినను పొడలు, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులను దూఢిమార్చును, వీర్యవృద్ధి శరీరకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని ఋజువు, చేసిన చోరు 116 లు బహుమానము పథ్యములేదు. ఒక శిశు దినములకంటె సుమారుగా ధరిపడు మందు రచ్చా రు 6.0-0. రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాథమికుల యం. నుబారెడ్డి (జిజిసి) గోపాలపురం, కొత్తపేటపొస్టు గోదావరి జిల్లా.

విదేశ వార్తలు

భారత దేశస్థితి

ఆంగ్ల పత్రికల భీతావహము

లండను ఫిబ్రవరి 1:— ఈనాడు ఆంగ్ల పత్రికలయందు భారత దేశస్థితిని గూర్చి చాల భీతావహము గనబడుచున్నది.

“డెలి క్రానికల్” పత్రిక మాత్ర మంతట భయపడుట లేదు. సంవత్సరముక్రింద నొకపడిన సంస్కరణల సహాయమున ప్రస్తుత తీవ్రపరిస్థితుల నెదుర్కొన విలువను ననియు ఈ సహాయమువలననే ప్రభుత్వమువారి తీవ్రమగు పరిస్థితుల నెదుర్కొన గలిగిననియు నీ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. “మ్యాంకింగ్ పోస్టు” పత్రిక లిబరలు పక్షమువారిని తీవ్రముగ నిందించుచున్నది. మాంటాగూగారి చేతలవలన నిట్టిపరిస్థితులు సంభవించినాయని ఆతనిని వెంటనే పనినండి తొలగించవలె ననియు అట్లుచేసి ఆస్థానమున నికొకనిని యేర్పరిచినయెడల భారత దేశమునందలి ప్రస్తుత యపాయమును తప్పించుకొనుట కింకను అవకాశము గలదనియు నీ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

“వెస్ట్ మినిస్టరు కబురు” పత్రిక కాననతీరస్కారము అపజయమునందునని తెలుపుచున్నది. కాని జయపొందినయెడల గలుగు మార్పులకు బ్రిటిషు ప్రజలు సంసిద్ధులై యుండవలెను. గాంధీ యుద్ధయమునకు పరిమితులు కాన్పించుటలేదు. ఈ కానన తీరస్కారపరిక్ష ప్రారంభము బ్రిటిషు భారత దేశపరిపాలన చరిత్రయందు క్రొత్తతరము ప్రారంభమగును అని వ్రాయుచున్నది.

“డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ప్రస్తుతము భారత దేశమున రెండు పక్షములవారికి పందెము జరుగుచున్నది. ఒకవైపున ప్రజాప్రతినిధుల ప్రభుత్వమును మరొకవైపున పిచ్చి అనేకపూరితులను గలరు. వట్టసమృద్ధి ప్రభుత్వము భారతమానసములందు పాతుకొనినయెడల ఈ ప్రస్తుత ప్రమాదమును నాశనమును తప్పించుకొనగలరు. అని ఈ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక మోస్టా రైలుభారములనువై నెక్కువగ వ్రాయుచున్నది. ఈ మరణములను గురించి యేర్పరుపబడిన విచారణ సభను నివేదిక “వై మెంతుగు నెట్టుచు నిజముగు సంఘటలు దాచిపెట్టుచున్న దనియు నీ పత్రిక వ్రాయుచు నివేదిక అసత్యభూయిష్టము వచ్చునని వ్రాయుచున్నది.

ఈజిప్టుస్థితి

సరకతు పాసా నియమములు

ఫిబ్రవరి 1:—నిన్నటిదినును ప్రకటించబడిన సరకతు పాసా గారి నియమములు గూఢియైనవే యని పాసాగారు తెలిపిరి.

కర్ణాటక విధానసూత్రములే విదేశాంగకాఖివారు ప్రకటించిన ప్రకటనయందును గలవని ముహమ్మదు పాసా మహమ్మదు గారు విశేషసంభ్యాకుల పక్షమున చుడిచిరి. ఈజిప్టు ప్రజల యాశక్తులకు సంపూర్ణముగ వ్యతిరేకముగ నుండు నీ విధానము నంగీకరించజాలరని వారు తెలిపిరి. సరకతు పాసాగారి వరతుల బ్రిటిషువారికిగిరించినయెడల ఈజిప్టు సమస్యను పరిష్కరించుటకు మార్గ మేర్పడును.

జగ్జూలు పాసాగారు.

జగ్జూలు పాసాగారు మొదలగు ప్రవాసకీటు విధింపబడిన వారలు నెకెల్సునకు కీటు సమర్థింపబడుటకు పంపబడుదురు.

విల్లండు కార్మిక చిత్తులు

ఫిబ్రవరి 1:— విల్లండునందు కార్మికుల తీవ్రమున కోపాకు 6 నెన్సిలు తగ్గించుటవై కార్మికుల లసంత్పత్తు లైరి. అందువలన డాక్టరు కూలీలు 5000 మంది సమ్మె కట్టుకట్టు తెలిసెను. ఈవిషయమున దక్షిణాత్రా ప్రభుత్వములు సహకారముతో ప్రగర్తించుచున్నవి.

లండు ప్రభుత్వపుంతులను సమావేశమై రైలువే అసంతృప్తిని గురించి విచారించిరి. రెండు ప్రభుత్వప్రదేశములందును రైలువే విషయములలో నొకేమాదిరి నియమములు యేర్పరుపవలెనని రెండు ప్రభుత్వములవారును ప్రకటించిరి. 55. తేముక్రయగుగారు తాత్కాలిక ప్రభుత్వముతో సంప్రతించుటకు తేపు బయలుపేరి డెల్లిను నగరమునకు వెనెదరు.

ఆంగ్లా యొడంబడికను కుదర్చిన ప్రాంట్లను బుల్లిటిను గారు ప్రస్తుతము లండనునందుండి ప్రస్తుతము మీ ఆధికారికీర్త్యా సమాప ప్రాప్య:మావేశమువారి కార్యమును గురించి సంప్రతించుచుండిరి.

జెనోవా సమావేశము

టర్క్కివారు.

జనవరి 31:— పారిసునందున్న తురుక్కు రాజువారి యగు ఫెహ్మాయిగారు, జెనోవా సమావేశమునకు ఇటలీవారిచే టర్క్కివారి ఆహ్వానింపబడనందులకు తమ యాశ్చర్యమును తెలిపిరి. తుర్క్కి యూరపు ప్రభుత్వములలో నొకటి యని మీర వాదించుచుండిరి.

జెనోవా సమావేశము

మార్చి 8 వ తేదీని సమావేశమగునని యెంచుచుండిరి. 2000 మంది యరుదెంచెద నని యెంచుచున్నారు. 35 దేశముల వారి ఆహ్వానింపబడిరి. యునైటెడు స్టేట్సువారు ఇంకను వారి యభిప్రాయము తెలుపలేదు.

ప్రీనివాసకాశ్రమి గారు

రైటు అజలబుల్ వి. వి. యస్. కాశ్రమి గారు ఇంగ్లండు నకు ఫిబ్రవరి మాసపుభ్యయన కత్తు. లండనునం దొకపక్షము నినము లండి తరువాత భారత దేశమునకు బయలుదేరుదురు.

వాషింగ్టను సమావేశము

నా కా యొడంబడిక

జనవరి 31:— ఆంగ్ల విషయమునకు నియమింపబడిన యుపసంఘమువారు నా కాసంఘ పత్రమును రెంటిని అంగీకరించిరి. ఒక సంధి కాకాని తరుములను గూర్చి. మరెయొకటి యుద్ధమునందు పట్టెరై నులను, రసానుశక్తికములను ఉపయోగించుటనుగూర్చి. ఈరెండు ఒడంబడికలను ఈదినమున సభా సమావేశమువారికి నివేదించెదరు.

సర్వైరైను ఒడంబడిక ఉపసంఘమువారి యొడంబడు వచ్చినపుడు ఆంగ్ల పరాసుప్రతినిధులకు తీవ్రవాదము జరిగెను. సర్వైరైనును గూర్చి లీ ప్రభుత్వ గారు పరాసువారిపై మోపబడినది యబ్బడు మని పరాసుప్రతినిధి యగు జస్సరెండగారు నుడిపిరి.

సంధిమరతులు

ఫిబ్రవరి 1:—ఆంగ్ల, అమెరికా, జపాను, పరాసు ఇటలీ ప్రభుత్వములు నా కానియమును మార్చి గావించుకొనిన ఒడంబడిక ఈదినమున సభవారియెదుటకు వచ్చిన వచ్చెను. ఈసంధి పత్రము విభాగములగు నొనర్పబడెను. (1) విభాగము పెద్ద యుద్ధ నౌకలకు సంబంధించి. ఆంగ్ల, సంయుక్తరాష్ట్రముల మొత్త మిదివరకేదెలుపబడెను. పరాసువారు 221000 టన్నుల మొత్తముబయలువు గల 9 పెద్ద నౌకల నుంచుకొనవచ్చును. ఇటలీ వారు 182000 టన్నుల మొత్తముల 10 నౌకల నుంచుకొనవచ్చును. జపానువారు 301000 టన్నుల మొత్తముల 10 నౌకలనుంచుకొనవచ్చును. ఒడంబడిక యడంబడికతో రాగానే మిగిలిన అధికనౌకల తొలగించి వేయవలెను. ఇవి గాక అమెరికా వారు ప్రస్తుతము నిర్మించుచున్న వర్షియమాదిరి రెండునౌకల నుంచుకొనవచ్చును. అందుకు బదులు నార్మడకోటా, డెలావరు నౌకల తొలగింపవలెను ఆంగ్ల ప్రభుత్వము ఒక్కొక్కటి 35000 టన్నుల గల రెండు నూతననౌకల నిర్మించుకొనవచ్చును. అందుకు మారుగ తండరరు, కింగ్స్టాడ్ మొదలగు నాల్గు నౌకల తొలగింపవలెను.

ప్రాతనౌకల స్థానమున ఈ ప్రభుత్వములు నిర్మించుకొను నౌకలపరిమి కూడ నెర్పరుపబడెను. అమెరికా గ్రేటుబ్రిటనులు 525000 టన్నుల చొప్పున పరాసు ఇటలీలు 175000 చొప్పున జపాను 315000 చొప్పునను ప్రాతనౌకల స్థానమున క్రొత్త నౌకల నిర్మించుకొనవచ్చును.

ఏ నౌకగాని 35000 టన్నుల కంటె ఎక్కువ బయలుదేరరాదనియు ఏనౌకవైనను 6 అంగుళముల ఫిరంగులకంటె పెద్దవి యుంచుకొనరాదనియు నిర్ణయింపబడెను.

యునైటెడు స్టేట్సు గ్రేటుబ్రిటనులు 135000 టన్నుల చొప్పున, పరాసు ఇటలీలు 60000 టన్నుల చొప్పున జపాను 81000 చొప్పున విదు క్రాష్ట్రకారిములు నుంచుకొనవచ్చును. యుద్ధకాలమున వర్తకనౌకలను యుద్ధనౌకల నొనర్పరాదు. వానివై 6 అంగుళముల ఫిరంగులుమాత్ర ముంచుకొనవచ్చును.

ఈ యొడంబడిక 1936 నంబడిమెంబరు 31 వ తేదీవరకును అచలులొనరును. ఆ తేదీకి ఏ గాష్ట్రముగాని ఈయొడంబడికను నునింపగలనయెడల రెండు వర్షములు ముందు నోటీసీయవలెను. అట్లుగానియెడల నోటీసిచ్చిన 2 వత్సములవరకును ఇది అచలులొన వే యుండును.

నిదురాష్ట్రముల ప్రతినిధులును ఈయొడంబడికకు సమ్మతించిరి.

చైనా సమస్య

వాషింగ్టను సభ ప్రారంభమునావేశమువారు చైనా సమస్యను చర్చించిరి. చైనాయందు విదేశ తహలాఫీసులను గురించియు, విదేశపటాలముల తొలగించుటను గురించియు స్వేచ్ఛానర్తకము, చైనా రైలుమార్గములు, చైనా వాయు తంతివార్తలను గురించి ఇదిగరకు గావించబడిన మరతులను సమావేశమువారు అంగీకరించిరి. చైనావారు తమ సైన్యమును తగ్గింపవలెనని తీర్మానము గావించబడెను.

విషవాచువును యుద్ధము లం దుపయోగింపరాదని తీర్మానింపబడెను.

విల్లండు ప్రభుత్వము

సరిహద్దుల నిర్ణయము

ఫిబ్రవరి 2:—విల్లండు నందలి న్యూఢియోస్టు సౌతు డోన, దక్షిణ ఆగ్నేయా నల్లాసంఘమువారు తమ జిల్లాలను దక్షిణ విల్లండు ప్రభుత్వమున జేర్చుకొనవలెనని గ్రామ్య కొల్లిన్సు గార్లకద్దకు రాయబాగముల కాపిరి. క్రయికు కొల్లిన్సుగార్లగల నరిహద్దుసమస్యను పరిష్కరించెదగనియు వారిద్దఱకు సమాధానము తీడరనియెడల సంధిపత్రము నందలి సరిహద్దును మేర్పరుపబడవనియు, గ్రీక్కుగారు నుడిపిరి. ఇరుదేశములవారికిని జాతీయభావము కుదిరిన యెడల నెంతటిత్యాగము తైనను గావించునని కొల్లిన్సుగారు నుడిపిరి.

కొల్లిన్సు క్రయిగుగార్ల సమావేశము.

కొల్లిన్సు క్రయిగుగార్ల సమావేశమై రెండున్నరగంటల వరకు సంభ్రమించిరి. కాని సమాధానము కుదురలేదు. నూతన సరిహద్దులను యేర్పరుచుకొను యమున భేదాభిప్రాయములు జనించినయెడల పరిస్థితులు కఠినముగ నుండెనియు తెలియుచున్నది. దక్షిణాత్రా ప్రభుత్వమువారికి ఆరుజిల్లాలను గురించి మాత్రమే వివాదము జరుగుచున్నది. ఇందు మైత్రితే సమాధానము కుదురకపోయినయెడల విల్లంతులను అతాకమును దశ్వనని డెల్లి ననందు అధికారులు ప్రకటించిరి. అట్లైత ప్రభుత్వమువారు డెల్లి రైలు నంబలి ఖయి వీలవై విధించిన యుద్ధశిక్షల నమలుజరుపుట నాపదలచినటుల ఆప్రభుత్వమువారు తేమియు నూచింపలేదు. ఆంగ్లోవిరిష సంధిప్రకారము చైనా పెరినాగ, ఆర్కాగో, డెర్రి, డోన లనుజిల్లాలను దక్షిణ యత్లండ ప్రభుత్వమునకు నావలయునని కొల్లిన్సు గారు నుడువుచున్నారు.

టర్క్కిస్థితి

బ్రిటిషు విధానము

ఫిబ్రవరి 1:—అనివార్యములకు కారణములచే సమాప్రాప్యసమావేశము ప్రస్తుతము అగినందులకు బ్రిటిషువారి తమ విచారమును తెలిపిరి.

గ్రీకు తురుక్కు రెండు పక్షముల వారి తేయముకొరక

ఇటలీ మంత్రివర్గము

ఫిబ్రవరి 2:—ఇటలీ మంత్రివర్గమువారు తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చిరి.

ఇటలీ మంత్రివర్గము వారి విదేశాంగ విధానము ఇటలీ పార్లమెంటువారికి సమాధానముగ లేదు. అంతియగాక పోప్ గారి మరణసందర్భమున మంత్రివర్గ పవర్తనము పార్లమెంటు నందు జ్వేషముగలిగెను. అందుచే 143 మంది పోషలు డెమాండు పక్షమువారు ప్రభుత్వవ్యతిరేకపక్షమున కేరిరి.

ఈ మంత్రివర్గం డెల్లిస్థితికలన జెనీవా సమావేశసందర్భమున కొన్ని మార్పులు గలుగవచ్చును. జెనీవా సమావేశమున మేమాసమువారును నిలపవలెననియు, నింతలో నన్ని రాష్ట్రములవారును సమావేశమునకు సంసిద్ధులై యు దురనియు ఇటలీ వార్తాపత్రికలు కొన్ని వ్రాయుచున్నవి.

సమీప ప్రాప్యసమావేశము.

ఇటీవల పరాసువారు బ్రిటిషువారి కంపిన మిమోరాండు మునక ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకుగాను, ఇటలీ, ఆంగ్లప్రభుత్వముల వారికొకటై, పారిసునందు గూడవలసిన సమీపప్రాప్యసమావేశము ప్రస్తుత మావీవేయబడినది. తిరిగి సమావేశ మగుటకు చాలకాలము పట్టినపుడు.

పరాసు ప్రభుత్వమువారు తమ ప్రభుత్వ విధానమునంద కదలన గట్టగుపడుటలేదు. అందుకే పరాసువారు సరళముగ త్వరలో ముగియవని యెంచుచున్నారు.

ఆర్థిక విచారణ సంఘము

నాల్గవదినచర్య

ఆర్థిక విచారణ సంఘమువారు మూడవసారి విచారణలో మైనూరు పత్తి కేసులయొక్క యాదాజిక్యములయొక్కయు దైర్ఘ్య రగు పి. జి. డి. నూజాగారి సామ్యమును పుచ్చుకొనిరి. నూజాగారి సామ్యమును పుచ్చుకొనిరి. నూజాగారు సామ్యములలో ప్రప్రథమమున భారతదేశముల సంరక్షణమునుగూర్చి బాగుగ జెప్పిరి. ఇతర దేశములు వాణిజ్యాభివృద్ధి కెందినకొలదియు ఇంగ్లాండు తన వర్తకపద్ధతిని కొంత మార్పుకొనవలసివచ్చెను. స్వేచ్ఛా వ్యాపారము వలన యిండియాకు లాభ మేయైనను పరిశ్రమభివృద్ధికి శ్రమిణులు సులభమార్గము గాన్పించుటలేదు. ఇండియాలో ప్రత్తి మున్నగునవి పండించి యితర దేశములకు యెగుమతి చేయగా నవి అచట గుడ్డగా తియ్యబడెను యిక్కడకు బంపబడును. అందువలన యిండియాలో ఒక వస్తువును తయారు చేయుటకు గావలసిన సామగ్రిని బండించట మార్తము అగుచున్నది. పరిశ్రమ లేమియు నభివృద్ధి కెందుటలేదు. కావున యిక్కడ పండిన వస్తువులను యిక్కడనే యుపయోగించి దాని నుండి వలయు వస్తువుల నిర్మింపజేసిన పరిశ్రమాభివృద్ధి బాగుగ నుండును. పరిశ్రమ లభివృద్ధియగుటకు వైన మంచి దినిభి జేయ గలరాలేరు. పని జేయుట కాభ్యుత్సాహము లేదు. వ్యవసాయము గూడ వృద్ధిగాకలయును. సహకారసంఘములు వ్యవసాయ వారుల కెక్కువ సహాయకానికి నుండెను. రక్షణ సంఘములకు వోడు దేశములో వ్యవసాయ మభివృద్ధి కెంది పరిశ్రమలు బాగుపడుటకు ఊడవలయును.

మైనూరు విషయము ఆర్థికసంఘమువారు విచారించవలయును. రక్షణవిధాన మేది యవలంబించినను అందు మైనూరు సంస్థానమునకు భాగ ముండవలయును. కష్టమును పన్నులకు తగినటుల మైనూరునకు సౌకర్యముల జేయవలయును. పట్టిప పనులకై దిగుమతి చేయు సరకులకు మైనూరుకు గూడ యితర బ్రిటిషు యిండియా ప్రభుత్వమువారికిచ్చిన సౌకర్యముల నీయవలయును. మైనూరు సంస్థానములలో ఒండు కొప్పురి మున్నగు వస్తువులపైని యెగుమతి పన్నుల వేయు నధికారము నీయవలయును. అనంతరమైనపుడు పరిశ్రమల యభివృద్ధికి సహాయము జేయవలయును. పరిశ్రమాభివృద్ధికి ఒక యెగుమతి మున్నగు వస్తువులు ముందు సరి గావలయును. పరిశ్రమలకు వర్తకమును గూర్చి ఆర్థికవిచారణమును గూర్చి యోచించు సంఘములో మైనూరునకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ఇంతటితో మూడవ దినచర్య ముగిసెను.

ఆర్థికసంఘమువారు మరల నిన్న విక్టోరియా భవనములో సమావేశమై ముందు ఆభివృద్ధికాభివృద్ధియగు గౌరవనీయులు కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారి సామ్యమును పుచ్చుకొనిరి. రెడ్డి నాయుడుగారు రక్షణవిధానమున కనుమతించిరి. ఆభ్యుత్సాహమునీరికిని కొన్ని ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను. అందు రెడ్డినాయుడుగారు యింపిరులు ప్రీఫరెన్సుకు తమ సమ్మతిని జూపిరి. అందు వలన యిండియాకు యేమియు నష్ట మెక్కువగ నుండదని చెప్పిరి.

సర్. యం. దాదాభాయిగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు మంత్రిగారు యిండియా వ్యవసాయదేశ మనియు అందులకు యంత్రముల ప్రవేశకెట్టుటవలన కార్మికకష్టములు సంభవించుననియు జెప్పిరి. ఉప్పుమీద పన్నులేల వేయవలయు ననుచున్నారని యడుగగా ఉప్పు దిగుమతి గాకుండ యిక్కడనే మరలు కెట్టి మంచీకం ఉప్పును తయారుజేయ ప్రభుత్వము వారు తలకెట్టిరని మంత్రిగారు చెప్పిరి. డ్వాంకదాసుగారితో జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములలో యెగుమతులు రేల పడిపోయినో కెప్పులనుననియు, నూలుపై పన్ను లేకుండ కేయటచే మగముల పరిశ్రమ యెక్కువ జేయుటకనియు, దిగుమతి పన్ను కట్టవలెననియు నూలుపై 50% యున్న చాలు ననియు యెక్కువ పన్ను ప్రోత్సాహపరుచుట లేదనియు, యిండియాలో గ్లాసు ఫ్యాక్టరీలు 20 యున్నవనియు 40 లకుల రూపాయల సరకు తయారుచున్నదనియు మంత్రిగారు చెప్పిరి.

మాంటుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు కార్యదర్శుడు టారిఫు కమిటీని నియోగించవలె నని చెప్పిరి.

జి. డి. బిర్లాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మంత్రిగారు ఇండియాకు దిగుమతి జేయు సరకులపై పన్ను లేకుండ నుండవలయును లేదా కట్టవలసిన నుండవలయు నని చెప్పిరి.

శేషగిరి ఆయ్యగారికి రిట్లు ప్రస్తావించిరి:—

ప్ర॥ ఇండియా యింగ్లాండుకు కృతజ్ఞత జూపుటకు సామ్రాజ్యసంరక్షణమునకై కొంతసామ్యు చెల్లించిన గాలదా?

రెడ్డినాయుడుగారికి రిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—
ఉ॥ ఇండియా కష్టము కెల్లించు నుద్దేశము సామ్రాజ్యాధికారముగ నుండి సమానమాత్ము గలిగి యుండుటతో ననంబధముగ నుండును. అటుల జేసినచో అట్లని సామనునకును యిండియాకును భేదముండదు.

ఇంతటితో గా॥ రెడ్డినాయుడుగారిసామ్యము ముగిసెను. పిదప మద్రాసు రయల్తారి భూస్వాముల సంఘపక్షమున యి. వి. ను.దరరెడ్డిగారు సామ్యము నిచ్చుచు సాధ్యమైన చోట్ల స్వేచ్ఛావ్యాపారమును, అనంతరమైనపుడు సంరక్షణము నుండవలెనని చెప్పిరి. దిగుమతులపై పన్ను 150% కు యెక్కువ వేయవచ్చును. మద్యద్రవ్యములపై 250% పన్ను విధింపవచ్చును. పన్నుల వేయు విధానము యిప్పుడు రెవిన్యూ వృద్ధిచేయుటకు మాత్రముగ నున్నది. అట్లు గాక పరిశ్రమల వృద్ధి జేయుటకు అనుకూలముగ నుండవలయును. టారిఫును గూర్చి విచారించుటకు రాష్ట్రమున కిద్దరు ప్రతినిధులుగల విచారణ సంఘము స్వేచ్ఛుప నలయును. ఇంపీరియలు ప్రెఫరెన్సు యీ మా సంఘమువారి కిష్టము లేదు. దానివలన యిండియాకు చాల నష్టము గల్గును.

పిదప పట్టిపటి అధీశురు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు సామ్యము నిచ్చుచు మొత్తముమీద స్వేచ్ఛావ్యాపారము తమ కిష్టమనియే చెప్పిరి. భారతదేశము వర్తకసంక్షోభమును గోరును. ఇప్పుడు యిండియాకు ఆర్థిక స్వాభివృద్ధియున్నది. గావున స్వేచ్ఛావ్యాపారము సాధ్యముగాదు. కష్టమును పన్నులు రెవిన్యూ ననుసరించి యుండవలయును. ఇండియాకు అందుచే సంఘము రక్షితమగుచు రెవిన్యూ కొంత యుండవలయును.

ఇంకఁటాన్సు మున్నగు పన్నుల విధించుటయే సరియైన మార్గము. కార్యత రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు క్లిటిసి నేసి భూములపై కష్టము రాబడిబట్టి నిర్ణయించి, ఆద్రాకారము హెచ్చించిన హెచ్చి పరమము. కష్టము రెవిన్యూచూడ యెక్కువ జేయవలసి యుండును. ప్రస్తుతము మిల్లుగుడ్డలపై చున్న యెక్కువ పన్ను నుడవలసివచ్చును. ఇండియాకు టారిఫు రెవిన్యూ సంరక్షణకై యుపయోగించ బడుచున్నది. ఎగుమతి పన్ను ప్రత్తి మున్నగు వానిపై విధింపవచ్చును ప్రత్తి, ఎముకలు, చేపయెరువు, గానగపిండి మున్నగువాని సెగుమతి చేయకుండ యాదేశములతో నే వాని నుపయోగపరుచుట జేయవలయును. ప్రత్తిపై ఎగుమతి సుంకము పెక్కువజేసి ఆడబ్బుతో ప్రత్తిని యెక్కువగ పండించు మార్గముల నారయవచ్చును. భారతదేశమునకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మున్నదని భారతీయులు గుర్తించినపుడు గాని యింపిరి యలు ప్రీఫరెన్సుయొక్క యమూల్యత చెలియదు. ఇండియా సమృద్ధము వైపు సంరక్షణమునకై బ్రిటిషు కాకల సహాయము గోరునంతవరకు సామ్రాజ్యవ్యాపారమునకు సాహాయ్యము జేయవలసియుండును.

ఇంతటితో నిన్నటి విచారణ ముగిసెను. నేడు మరల 10.30 గంటలకు విచారణసంఘము సమావేశమగును.

విదవదినచర్య

ఆర్థిక విచారణసంఘమువారు నాల్గవసారి విచారణలో మద్రాసు బట్టల వర్తకసంఘ కార్యదర్శి యగు వెంకట ను బ్బయ్యకెట్టిగారి సామ్యమును పుచ్చుకొనిరి. కెట్టిగారు యిండియాకు గావలసిన వస్తువులకై యితరదేశములపై నాధారపడి కొండవలసినంతకాలము సంరక్షణపద్ధతియే మంచిదని చెప్పిరి. యింకఁటాన్సు మొదలగు పన్నులకు బదులు కట్టెము పన్ను కెక్కువ వేయవచ్చును. ఇందువలన వస్తువులధర పెరుగవచ్చును. ఆయినను యీసంరక్షణపద్ధతినైన భారత పరిశ్రమలు వృద్ధియగును. టారిఫును వసూలు జేయుట రెవిన్యూకొరకు మాత్రము గాక సంక్షోభ మార్గము ననుసరించి భారత పరిశ్రమలు పెంపొందింుటకు సాయము జేయవలయుండవలయును. భారతదేశములో తయారైనవస్తువులపై యెక్కువపన్ను విధింపరాదు. అందువలన భారతపరిశ్రమలకు నష్టము గల్గును. ఎంత ఖర్చైనను యెన్ని విద్యుచ్ఛక్తిలు, మరలన్నను, చేపపరిశ్రమలు మాత్రము మూలండుకుండ చేయగలము పనిచేయుచుండవలయును. ప్రస్తుతము భారతదేశము పచ్చిపప్పులను యెగుమతిమాత్రము జేసి యేర్పరులనున్న తయారుజేయ లేకుండుటచే యింపిరియలు ప్రీఫరెన్సు పద్ధతి వర్తింపజేయుట యుచితముగాదు.

ఆర్థికసంఘమువారు మరల శనివారము విక్టోరియాభవనములలో సమావేశమై మద్రాసు అగ్రికల్చరు డైరెక్టరు సింపు నుగారి సామ్యమును పుచ్చుకొనిరి. ఆయన వ్రాతపూర్వకముగ వాజూలమునీయగా ఆభ్యుత్సాహము దానిపై ప్రాసపరీక్ష జేసిరి. సింపునుగారు మద్రాసులో భూము లెక్కువజిరాంతి యగుననియు, వ్యవసాయము పెక్కువజేయుటే నష్టమును పూడ్చుచుపోయి మనియు, స్వేచ్ఛావ్యాపారమువలన. యిండియాలో

జీవనవ్యయము తగ్గుననియు జెప్పిరి. సర్. యం. దాదాభాయిగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యిండియా భోజనపదార్థములకై అదేశములో నెంత పండిన వంతటివానిపై నాధారపడియుండునంతవరకు పరిశ్రమలు వృద్ధిగానేరవని చెప్పిరి. మద్రాసులో పెక్కువగ విద్యము విదురుగాన వడ్డవంట రొక్కవ గావలయును. కనడా, దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు దేశము లన్నియో వ్యవసాయముమూలముననే జాతీయ ప్రాముఖ్యమును బడసెను. ఇండియా యెప్పుడును పండించుకొనుచుండవలయుననియే సింపునుగారు తమ యభిప్రాయమును చెప్పిరి. మాంటుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యిండియా యెప్పటికిని వ్యవసాయముపైనే యాధారపడియుండె ననియు, కావలసినదాని కంటె పెక్కువ పండినపుడు భావ్యములు చౌకగనుండెననియు సింపునుగారు చెప్పిరి. బిర్లాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గూడ మద్రాసులో పరిశ్రమలు ప్రారంభించినచో కృత్సనాయదారులు ఆపనిమాని యిందులకు వచ్చిపడెదరు. అప్పుడు ప్రజలయొగజేమయల నారసినగాని పరిశ్రమల ప్రారంభించుటకు వీలండుదు. సాక్షి ప్రజల శంఖ్య యెక్కువైన కొలదియు సాగుజడి యసాధ్యమగునని చెప్పిన వాజూలమును శేషగిరి ఆయ్యగారు ఖండించి తిరుచినాపల్లి, తంజావూరు జిల్లాలలో వ్యవసాయపద్ధతుల నాచరణలో బెట్టునెడల యింకను 10 లకుల యొకగముల భూమి సాగునని చెప్పిరి. సింపునుగారు, భారతదేశము వ్యవసాయదేశముగ నుండక తప్పదని చెప్పిరి. మద్రాసులో పరిశ్రమలు ఆరంభించినచో వ్యవసాయ దారులస్థితి రోమియు వృద్ధిగాదని చెప్పెను తంజావూరులో విద్యుత్తు మరలవలన యెక్కువదడ్డు ఖర్చుచున్న మిరాకి దారులనున్నటుల సింపునుగారు దృష్టాంతరమును జూపిరి.

ఇంతటితో ఆర్థిక విచారణ సంఘ విచారణము మద్రాసులో పూర్తియాయెను.

నర్సాపురం తా॥ యలఁకపర్తిగ్రామ మజేదారు దాట్ల మృరాజుగారు తమపనికి రాజీనామా యొసంగిరి.

శ్రీసీతారామాంజనేయనాటక సమాజము, ఏలూరు

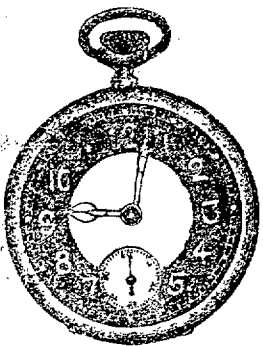
విజయనగరములో
అయోధ్యా మైదానము మీద వేసిన
నాటకశాలలో దిగువనుదహరింపబడిన నాటకముల
8-2-22] ప్రదర్శించెదగ. [బుధవారము
8-2-22 దావదివ స్త్రావహారము
రాత్రి 9-30 నిమిషములకు ప్రారంభము
టిక్కెట్లు విక్రయము:— రూ 8, 2, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0.
శ్రీలక్ష్మి రూ 2-0-0, 1-0-0, 0-8-0.
M. N. Rao, Yadavalli Suryanarayana
Zamindar, Rao
Hon President, Manager,

శ్రీశైలక్షేత్రము
శ్రీశైలమహాక్షేత్రము దక్షిణాపథమునందుగల ప్రాచీనమైన పుణ్యక్షేత్రము. ఈ పవిత్రక్షేత్ర మిపుడు శిథిలమై మార్గము దుర్గమమై సౌకర్యములు లేకను యాత్రికులు మహాకష్టముల ననుభవించుచున్నారు.
మహాశివరాత్రి
శ్రీచాగంటి వీరమల్లికార్జున ఆయ్యవార్లగారు యధాశక్తిని శ్రీశైలక్షేత్రమునందు మహాశివరాత్రికి యాత్రికుల సౌకర్యార్థము కొన్ని ఏర్పాటులను జరిపెట్టియున్నారు. ధర్మాత్ములు భవనహారము జేసి వారి ప్రయత్నములకు దోడ్పడి శ్రీ ప్రభురాంబా మల్లికార్జునుల దయకు బాగులగుదురుగాత! ఈ క్రింది సత్కార్యములకు ద్రవ్యసహాయము గావలసియున్నది.
1. ఆన్నదానమునకు. 2. ఫలమును బాగుచేయుటకు. 3. పర్ణశాలలకు 4. దావులను బాగుచేయుటకు 5. పూజాపున స్నానములకు. ధర్మాత్ములుపంపెడి ద్రవ్యమును వారి ఇచ్చాను సారముగ వినియోగింపబడును. యాత్రికులు రూ. 10 లు ధర్మము చేయవలెడల వారికిగాని వారిపేరుకుగాని యొకపర్ణశాల నిర్మింపబడి యాత్రికులకు పంపయోగపడును. ధర్మముల నీ క్రింది చిరునామావారునికి పంపవలెను.
చా. మల్లికార్జున ఆయ్యవారు,
శ్రీశైలక్షేత్రము, ఆత్మకూరు పోస్టు,

The Right House for Watches & Clocks.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

గడియారము కొనుగోరికే మిగుల అందమైన శ్రీ రాధా శక్తిస్థని పటముగల ఒక క్యాటెడర ఇవ్వబడును.

నిక్కల్ వెండిజేలు గడియారము. 15 సయిజు, లెన్స్ షేప్ (Lense Shape) కల రేడియం డయల్ (Black Radium dial) పెకండు మాపు ముల్లతో (With Second Hand) మాపుకు మిగుల అందమైనది. మిక్కిలి మేలైన పదికంపులు పెట్టబడినది. మేలైన లీవర్ మూవ్ మెంటు గలది.

Ratna Lever Best Lever Movement
వెల సాకింగు పోస్టేజ్ సహా రూ. 18-8-0.

దీనికి రెండుసంవత్సరములు గారంటీ యివ్వబడును. గారంటీఫారము గడియారముతో పంపబడును. రేడియం లేక సాదా డయల్ గలది. రూ. 15-8-0 (8809)

మేలైన వెండిగడియారము రేడియం డయల్ గలది. 28/8
" " సాదా డయల్ గలది. 21/8

కావలసినవారు క్రింది చిరునామనుకు వ్రాయవలెను.

Ratna Watch Company
93, China Bazaar Road, Madras.

స్వ రాజ్య గ్రంథములు

మహాత్మా గాంధీ ఆరోగ్యదిగ్గర్జని	0	6	0	
మహాత్ముని మహిమ	...	0	4	0
అసహాయోద్యమవిజయము	...	0	1	0
కాఖరీ తమాషా	...	0	!	0
మహాత్ముని శతకము	...	0	1	6
కెరియాశచరిత్ర (హరికథ)	...	0	4	0

వలయువారు:— పాపులర్ స్వజేషిఫ్టర్లు.

8858) సెన్సాపురం (గోదావరి)

ఆంధ్రులకు మహాత్మాని సందేశము

"స్వరాజ్య కాంగ్రెసును ముందే ఆంధ్రులెల్లరు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను."

మహాత్మాని వాంఛను పూరిచేయుడు. తక్షణం పుక్తములగునా వ్రాయుడు.

- 1. రాష్ట్రభాషాబోధిని (తెలుగు లిపి) మహాత్మాజీయొక్క పీఠికగలది. 0-1-0
- 2. రాష్ట్రభాషామంజరి 0-2-0
- 3. హిందీభాషాబోధిని 0-2-0
- 4. మొదటివాచకము తెలుగు ఆర్థముసహా 0-3-6
- 5. రెండవవాచకము టిప్పణముతో కూడా 0-4-0
- 6. స్వజేషి గానము ఆర్థముసహా 0-3-0

హిందీ ప్రచారకార్యాలయము,

9479) 003, బిగ్ స్ట్రీట్, బ్రెస్లి కేసు, నందరాజు.

మలయ చందనము.

గనేరియా అను సెగరోగమునకు మహారాజు.

వధ్యములేదు. సివిలిటీతో వులేదు. ఎటువైపును, అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీలక్ష్మణుడు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షాధము. (1251) డబ్బీ 1-8 కల 2-4-0

1 చందీనీ (మలయచందనమున కనుపానము) కొన్న 8-0-0

శ్రీపాద వారి వంచాంగము

దుంకుళి సంవత్సర వంచాంగము అచ్చులో నున్నది.

- 1. మా వంచాంగముయొక్క ఘటన అందము సెగినదే. కలి 1-8 0-2-8; కాలుగుప్రతులకు తక్కువ పీ.పీ. శేయము. ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టుచీట్లు పంపవలెను. 2. ప్రతులకు ఒకపరి ఉచితము. త్వరపడకున్న దొరకవు. గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి)

వనోపదేశము

రక్తహీనతను రక్తమృదుత్వము ముఖ్యధర్మము పోగొట్టు బయటను శీతాన్ని గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సివిల్ సెన్సార్స్ ఎన్ఫర్స్ మెంట్ కమిషన్ ఫారాఫ్ఫిక్స్ త్రవ్వకముగా పంపబడును. (8978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫస్ట్ ఫ్లోడి, బొంబాయి

తాళిసాదిచూరము

(కార్తీకధాసంహిత)

తాళిసాదిచూరము కృష్ణసోకమునకు బలమిచ్చును. దిగ్గు ఎగరూపిరిశోగమును బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము ముదగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాంతులను, అతిసారమును బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము క్షయరోగములలో మిక్కిలి యావయోగకరము. తాళిసాదిచూరము ముష్టిహము, గ్రహణిశోగము, పాండురోగములను బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము ముష్టిజ్వరము, తిరుమగచ్చు జలుబుల దగ్గుల బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము నిద్రాశీత్రీలకు నచ్చు అరుచిని, వాంతులను బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గొంతును గొంతునిబోవుట, వ్యూహరహిమము మొదలగు గొంతు సంబంధమైన వ్యాధిలయందు మిక్కిలి యుపయోగించును. వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధామ. (సోమ) చూరము 10 రు 1-2-0 టేబుల్టు 50-కి 0-8-0 ముద్రాపంపు వైద్యులు గ్రామ్యులు ఆచంట లక్ష్మీనతి బి. పి. ఎం. బి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదశాస్త్రాన్ని, లిమిటెడ్, హైదరాబాద్, మాస్కో, మాస్కో, నదిరామ క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ప్రదరాంతకము

శ్రీలపాలిటి సందీపి

గుణము లేదని నిరూపించిన వారికి రు 116 లు బహుమాన మొసంగబడును.

ఈ కాలము నందంతటను వ్యాపించియుండు ప్రవక్తమునకు (కుసుమకు) మా యానుభవమునం దనేకులకు పరిపూర్ణాశోగము నొసంగిన నీ యపువధియును కొద్దివారు గొప్పవారు నుపయోగించుటకై సుసమగ్ర ధర్మ విక్రయించుచున్నాము. ఇది శ్వేత, రక్త, హరిత (నలుపు) నీలసావయలను తిరుపద వసులను నిశ్చయముగా కుదుర్చును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 2-0-0 లు. తపోలభివృద్ధి ప్రత్యేకము. మా అపువధి నిలయును నం దతిమూత్రము, క్షయ, కుష్టు, పక్షవాతియు, నవీన పురాతన సుఖవ్యాధులు, మూల శోఖలు, అగస్త్యాములకు పూచీచై చికిత్స నొసంగబడును. వ్యాధి లక్షణముల నెరింగించిన బౌద్ధధర్మముల పంపబడును.

Sole Proprietor
Arsha Ayurvedic Pharmaceuticals 510 03,
COCANADA

నూనెయంత్రములను కొనుటకు

ఇది మీకు తగిన సమయము

ది పేటెంటు నర్టికల్ గ్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు (సిస్టము వాచ్ 8వ్-హూబర్)

6, 10, 12, 16, 20, 25, 30, 40, 50 గుజ్జుములముగలవి.	
ధరలు 10 ఇ. హెచ్. పి. 1-కి ధర రు 1575	
" 16 " " 2175	
" 25 " " 3255	
(సి. వి. ఎఫ్. వుద్రాసు యియల్ చేరియన్న బి.)	

యితర యంత్రములకు వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును మావద్ద స్థావరము, ఆర్థుల యిచ్చిప తెప్పించి యివ్వబడును, మా నిబంధనలు, వివరములు తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు వ్రాయును.

Wiele & Klein,
Mount Road
Madras

ఆజీర్ణము, తలనొప్పి, మలబద్ధకము.

నిరుత్సాహము, అకలిలేకుండుట, బలహీనము, బలహీనమైన నరములు, జ్ఞాపకశక్తి లేకుండుట, జ్వరగడ్డ మున్నగు వ్యాధులచే పీడించబడుచున్నవా?

కల్పి లేనట్టియు, జగత్ప్రసిద్ధి చెందినట్టియు మా

MAKARADHWAJA

వాడిమాడుడు. తరువాత మీరు పశ్చాత్తాపము నొంద నవసరములేదు. ముసలివారికి దుస్సలులకు ఇది తగిన బౌద్ధధము మిక్కిలి బాగ్తతో శ్రేష్ఠతరమైన మూలకము, బంగారు మున్నగునవిచేరి తయారుచేయబడినది. ఒకతులము వెల రు 16 లు 7 మోతాదులు వెల రు 1. [2406]

Paidanath Ayurveda

Bhaisayala

55 & 63 Nizaram Ghosh Street Calcutta

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

బాల్యము అట్లు పెద్దలకు ఒక విన్నవము:— ఈ మాత్రలు బాల్యము అనుభవించు కీటకులకు అతి ఉపయోగకరము. మెదడు వృద్ధి నొందును.

వెల డబ్బీ 1-కి 1 రూపాయ మూలకము.

మా బౌద్ధధముల వివరములు బాలితాలకు దయాచేసి

వైద్యశాస్త్ర

మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగ్రహ బౌద్ధధాలయము,

బి. బ్రాహ్మ, మదరాసు

భృగువటి

ధర్మభండమున ఆశీర్వాదములను మొదటితరగతి శాస్త్రజ్ఞానములను బోధించిన వైద్యరత్న వండిత

డి. గోపాలాచార్యగారి

రెండుగోపాలాచార్య సెగరోగములను బోగొట్టు మర్మస్థానమునండి నెలువకు విషజాత్రావము వాపును, కీర కాలము నుండి బాధించుచున్న వ్యాధియందు వాసుమోగములు నేరించిన రోగిని మిక్కిలి చుండ్లికికి తెచ్చుట నిష్కలంకము. సీసా 1-కి రు 1-12-0.

అశోకవటి (శ్రీలపాలిటి సందీపి)

శ్రీలను బాధించుచు ఋతుకులాలను, అన్నకముల కుసుగురోగములను, గర్భాదు వణములను దూము చేరును. దీనినుండి అశకులు సన్నోగమును బొందిరి.

వెల డబ్బీ 1-కి 0-14 0.

సుఖనిరేచనవటి సుఖనిరేచనము బోగొట్టి శరీరమునకు తెంపును గలిగించును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-10-0.

స్వాకేగు పోష్టభివృద్ధి ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

